

**UCHWAŁA NR XXXIV/352/22
RADY MIEJSKIEJ W MICHAŁOWIE**

z dnia 31 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) w związku z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, 2469; M.P.2021.118; Dz. U. z 2022 r. poz. 218, 24) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050; z 2019 r. poz. 1655; z 2021 r. poz. 2469) Rada Miejska w Michałowie uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XXXII/311/21 Rady Miejskiej w Michałowie z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok oraz Uchwała Nr XXXII/312/21 Rady Miejskiej w Michałowie z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Michałowo na 2022 rok.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Michałowa.

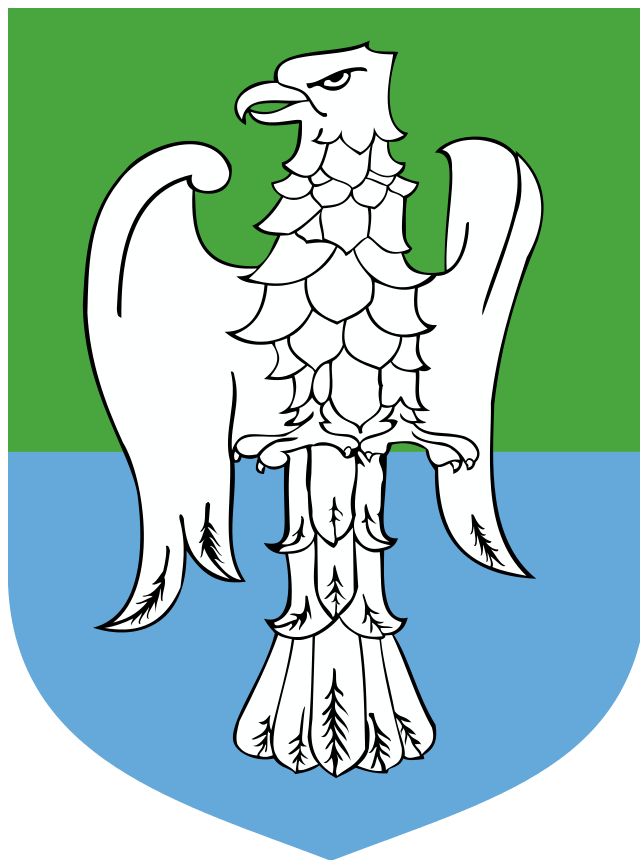
§ 4. Uchwała wchodzi w życie od dnia 01 kwietnia 2022 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Michałowie

Maria Bożena Ancipiuk

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXXIV/352/22
Rady Miejskiej w Michałowie
z dnia 31 marca 2022 r.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE MICHAŁOWO NA LATA 2022-2025 WRAZ Z DIAGNOZĄ
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykaz skrótów:

GB – Gminna Biblioteka

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOK – Gminny Dom Kultury

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

MOSiR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PK – Punkt Konsultacyjny

PP – Posterunek Policji

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

UM – Urząd Miejski

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	4
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	6
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	7
CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHAŁOWO.....	10
POŁOŻENIE.....	10
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	11
INFRASTRUKTURA SPORTOWA, REKREACYJNA I KULTURALNA	13
EDUKACJA I WYCHOWANIE	14
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	16
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	18
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	18
PROBLEM ALKOHOLOWY	19
PROBLEM NIKOTYNOWY	21
PROBLEM NARKOTYKOWY.....	24
PROBLEM PRZEMOCY	28
DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	34
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	37
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH	39
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW.....	41
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	41
PROBLEM ALKOHOLOWY	43
PROBLEM NIKOTYNOWY	47
PROBLEM NARKOTYKOWY.....	49
PROBLEM PRZEMOCY	51

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE	56
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	57
HAZARD.....	59
PROBLEM UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY MICHAŁOWO	62
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE MICHAŁOWO	66
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE MICHAŁOWO	70
SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH.....	73
ANALIZA SWOT	76
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	79
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE	90
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	90
ADRESACI PROGRAMU	91
REALIZACJA PROGRAMU PROFIAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE MICHAŁOWO NA LATA 2022-2025	91
ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	92
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	92
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL.....	94
SPIS RYSUNKÓW	94
SPIS WYKRESÓW	94
SPIS TABEL	97

WPROWADZENIE

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo na lata 2022-2025 wraz z Diagnozą Problemów Społecznych jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Michałowo. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych oraz stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Michałowo na lata 2016-2024.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Narkomanii, uchwalonego przez Radę Gminy, a w przypadku gminy Michałowo – Radę Miejską, na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych, Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo na lata 2022-2025 wraz z Diagnozą Problemów Społecznych został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1956 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 711 z późn. zm.).

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Diagnozę społeczną przeprowadza się w celu:

- o identyfikacji przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- o rozpoznania wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- o oceny skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- o zbadania regionalnych i lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- o analizy podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia.

METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie Urzędu Miejskiego w Michałowie ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- o problemów występujących wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy,
- o przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- o określenia skali oraz zakresu występujących problemów,

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

- o pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

WYBÓR METOD I TECHNIK BADAWCZYCH

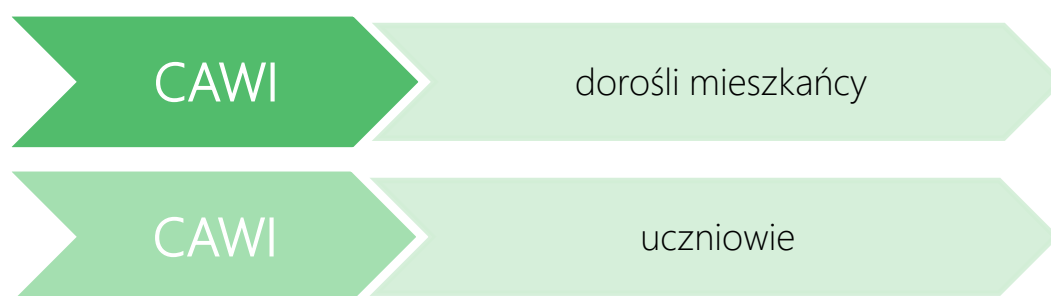
Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców na temat problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej, cyberprzemocy, uzależnień behawioralnych oraz profilaktyki. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych:

- o dorosłych mieszkańców Gminy,
- o uczniów.

Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

Badania wśród obydwu grup zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interviews*), która polega na przeprowadzeniu ankiety dostępnej w formie online.

Rysunek 1. Wykorzystane techniki badawcze podczas badania

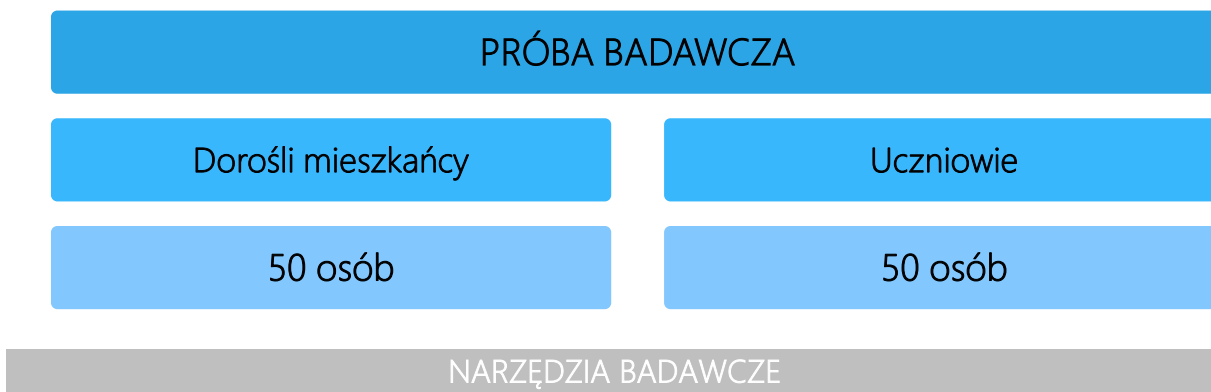

DOBÓR PRÓBY

Badania zostały przeprowadzone w marcu 2022 roku i wzięło w nich udział łącznie 100 osób. Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

Rysunek 2. Struktura próby badawczej

Badania na terenie gminy Michałowo zostały przeprowadzone za pomocą kwestionariusza ankiety, czyli gotowego formularza z pytaniami skierowanymi do respondentów.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 2%).

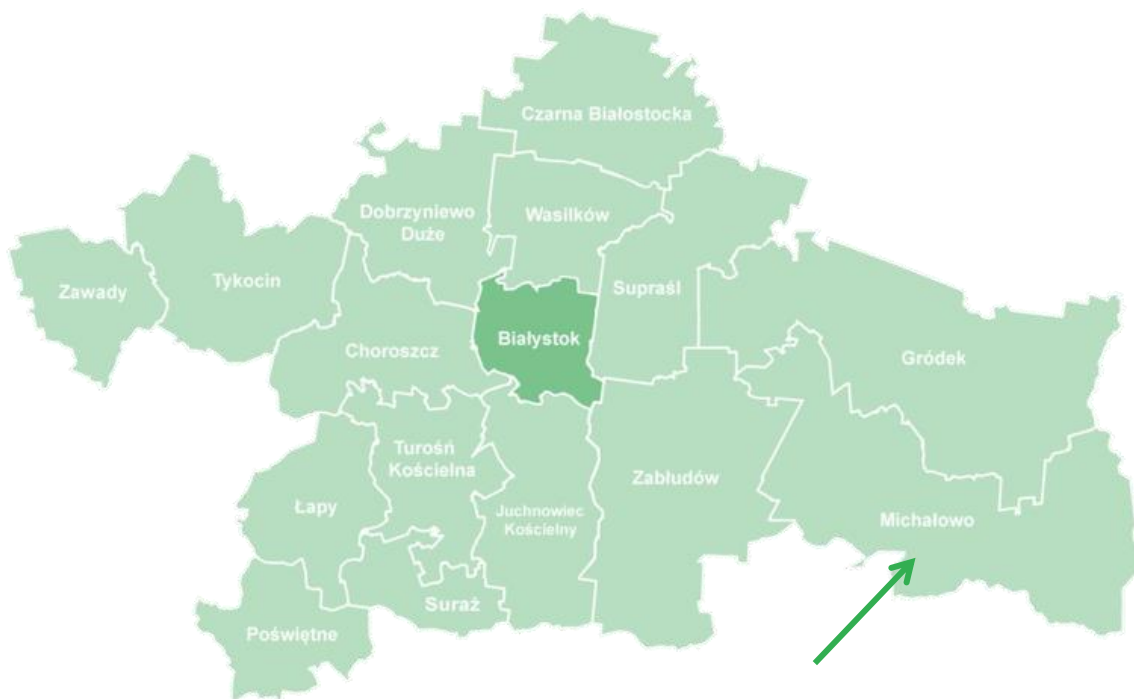

CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHAŁOWO

POŁOŻENIE

Michałowo jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie podlaskim, w powiecie białostockim. Graniczy ona z 4 gminami – Gródek oraz Zabłudów w powiecie białostockim, Narew i Narewka w powiecie hajnowskim, a także dzieli granicę z Białorusią. Siedzibą administracyjną Gminy jest miasto Michałowo, które współtworzy ją wraz z 19 sołectwami. Jej obszar obejmuje powierzchnię 409,19 km², czyli około 13,71% terenu całego powiatu. Charakterystyka obszaru gminy Michałowo sprzyja rozwojowi rolnictwa, ponieważ 48% terenu zajmują użytki rolne, z kolei 37% to lasy.

Rysunek 3. Położenie gminy Michałowo na mapie powiatu białostockiego

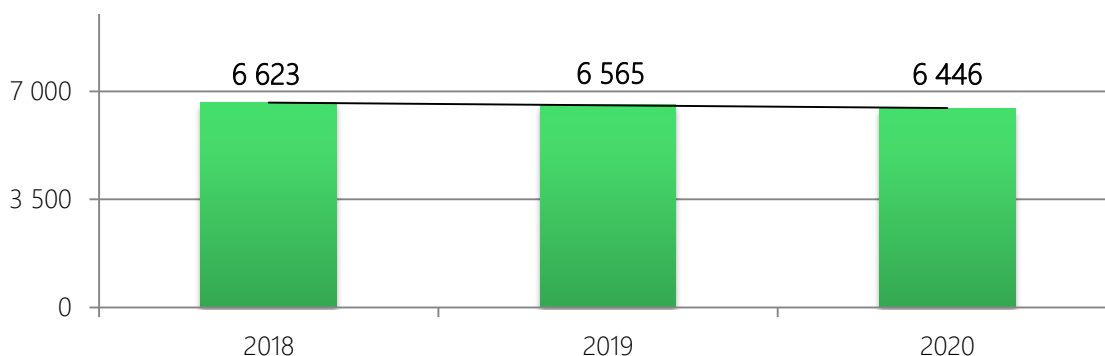
Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Analiza struktury demograficznej w gminie Michałowo ukazuje obraz aktualnego stanu lokalnej społeczności. Populacja Gminy liczy 6 446 osób (stan na 31.12.2020 roku), a na przestrzeni ostatnich trzech lat można zaobserwować systematyczny spadek w tym zakresie. W 2020 roku populacja Gminy zmniejszyła się względem 2018 roku o 3%.

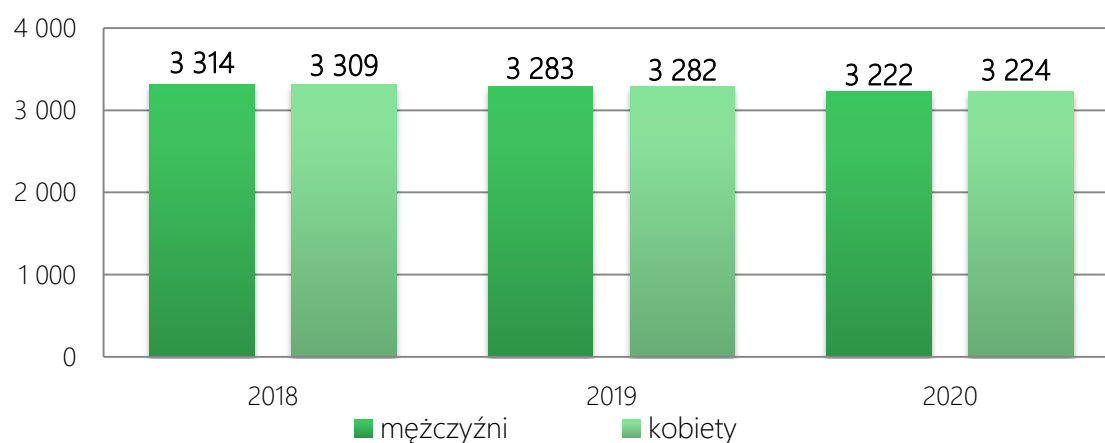
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Michałowo w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie Gminy występuje niemal niezauważalna dysproporcja mieszkańców pod względem płci. W 2020 roku gminę Michałowo zamieszkiwały łącznie 3 224 kobiety oraz 3 222 mężczyzn, zatem udział kobiet w ogólnej liczbie ludności kształtował się na poziomie 50,02%, natomiast mężczyzn – 49,98%. Współczynnik feminizacji w Gminie w 2020 roku wyniósł 100, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadło 100 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W 2020 roku na terenie gminy Michałowo odnotowanych zostało 40 urodzeń oraz 151 zgonów, zatem przyrost naturalny wyniósł wówczas -111, co odpowiadało przyrostowi naturalnemu -16,98 na 1 000 mieszkańców. W porównaniu do województwa podlaskiego jest to wartość znacznie niższa, ponieważ w całym województwie przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców wyniósł -3,45.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	52	43	40
zgony	134	124	151
przyrost naturalny	-82	-81	-111

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Michałowo według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawiała się następująco:

- 14,2% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 57,9% mieszkańców było w wieku produkcyjnym – kobiety między 18-59 rokiem życia, mężczyźni między 18-64 rokiem życia;
- 27,9% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ludność gminy Michałowo według ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat 2018-2020. W tym okresie nastąpiły niekorzystne przemiany demograficzne, gdyż zauważalny jest sukcesywny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle społeczeństwa, a także jego stosunkowo wysoki poziom. Jednocześnie zaobserwować można względnie stały poziom odsetka osób będących w wieku przedprodukcyjnym oraz regularny spadek udziału osób w wieku produkcyjnym. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w 2020 roku prezentował się nieco odmiennie od wskaźników w całym województwie podlaskim, gdyż osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły tam 17,5%, w wieku produkcyjnym – 60,6%, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 21,9%.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	14,0	14,2	14,2
wiek produkcyjny	58,6	58,2	57,9
wiek poprodukcyjny	27,4	27,6	27,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

INFRASTRUKTURA SPORTOWA, REKREACYJNA I KULTURALNA

Działalność kulturalną na terenie Gminy koordynuje przede wszystkim **Gminny Ośrodek Kultury w Michałowie**. Placówka jest samorządową instytucją kultury, służącą rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców. GOK poza swoją statutową działalnością zajmuje się również prowadzeniem Centrum Produktu Lokalnego wraz z Domem Ludowym w Sokolu oraz Centrów Wsi w miejscowościach: Hieronimowo, Nowa Wola, Juszkowy Gród, Bondary, Szymki oraz Jałówka. Ośrodek animuje czas wolny lokalnej społeczności organizując m.in. imprezy kulturalne. Szeroka oferta placówki skierowana jest zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych mieszkańców Gminy.

Zadania w zakresie zaspokajania i rozwijania potrzeb czytelniczych, oświatowych, kulturalnych i informacyjnych prowadzi ponadto **Gminna Biblioteka w Michałowie**, zarządzana przez Fundację Mała Ojczyzna. Placówka poza swoją podstawową działalnością, angażuje się również w różnego rodzaju inicjatywy kulturalne organizowane na terenie Gminy, we współpracy z innymi podmiotami.

Zadania w zakresie sportu i rekreacji w gminie Michałowo realizuje **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Michałowie** w skład, którego wchodzi pływalnia „Na Fali”.

W zakresie popularyzacji sportu i aktywności fizycznej, w Gminie działają 3 podmioty sportowe:

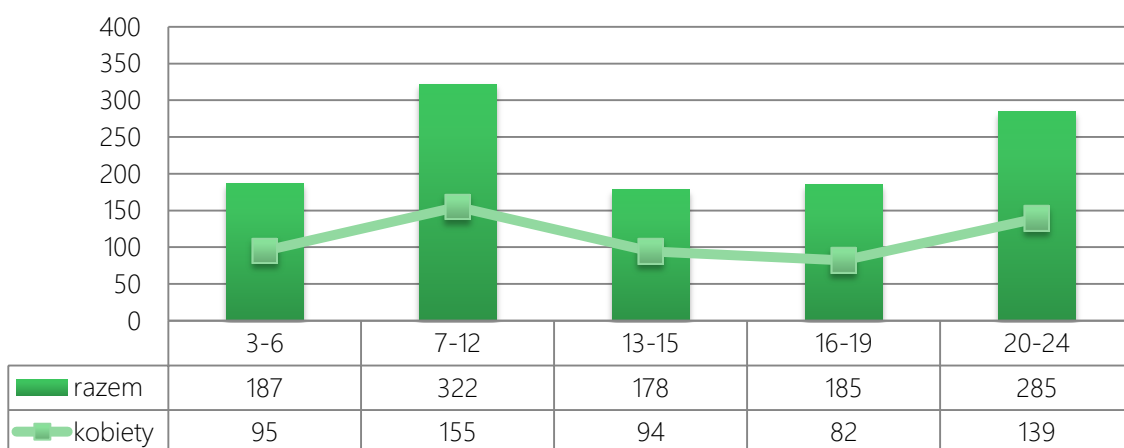
- KS Michałowo,
- UKŻ Michałowo,
- Akademia Sportu Orły Michałowo.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 1 157 mieszkańców gminy Michałowo. Liczba kobiet w tym przedziale wiekowym była nieznacznie mniejsza od liczby mężczyzn, bowiem w wieku 3-24 lat było wówczas 565 dziewcząt oraz 592 chłopców. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że w 2020 roku najwięcej osób miało 7-12 lat (322 osoby) oraz 20-24 lata (285 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Ludność gminy Michałowo według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Zadania z zakresu edukacji i wychowania na terenie gminy Michałowo realizowane są przez Zespół Szkół w Michałowie, w którego skład wchodzi:

- o Szkoła Podstawowa im. Władysława Syrokomli w Michałowie,
- o Liceum Ogólnokształcące w Michałowie,
- o Technikum w Michałowie,
- o Szkoła Policealna w Michałowie,
- o Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Michałowie.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Ponadto, na terenie gminy Michałowo działalność prowadzi **Gminne Przedszkole w Michałowie**, a także funkcjonuje placówka sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, czyli „Michałkowo” Niepubliczny Żłobek i Przedszkole w Michałowie.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których pomocy i wsparcia mogą skorzystać mieszkańcy gminy Michałowo, należą:

- o Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie,
- o Urząd Miejski w Michałowie,
- o Posterunek Policji w Michałowie,
- o Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- o Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin w Michałowie,
- o Zespół Interdyscyplinarny,
- o placówki oświatowe,
- o placówki ochrony zdrowia,
- o Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku,
- o Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Białymstoku,
- o Gminny Ośrodek Kultury w Michałowie,
- o Gminna Biblioteka w Michałowie,
- o Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Michałowie,
- o organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Są to instytucje i miejsca prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Kooperacja tych podmiotów odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom alkoholowym i narkotykowym na terenie gminy Michałowo można zaliczyć:

- o pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych, terapeutów uzależnień, socjoterapeutów, specjalistów udzielającym wsparcia osobom uzależnionym,

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

- o członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- o pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- o funkcjonariuszy Policji,
- o sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- o pracowników placówek ochrony zdrowia,
- o niepijących alkoholików.

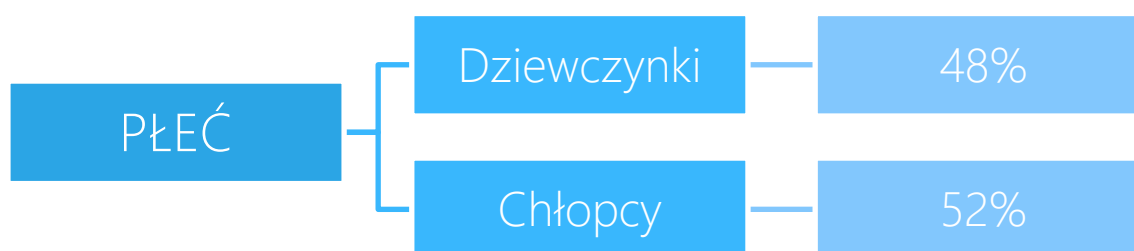
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie opinii młodych mieszkańców na temat realizowanych w szkole działań profilaktycznych.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie gminy Michałowo wypełnili 50 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne, niewielką przewagę mieli chłopcy – stanowili oni 52% ogółu. Dziewczynki wypełniły 48% kwestionariuszy.

Rysunek 4. Płeć:

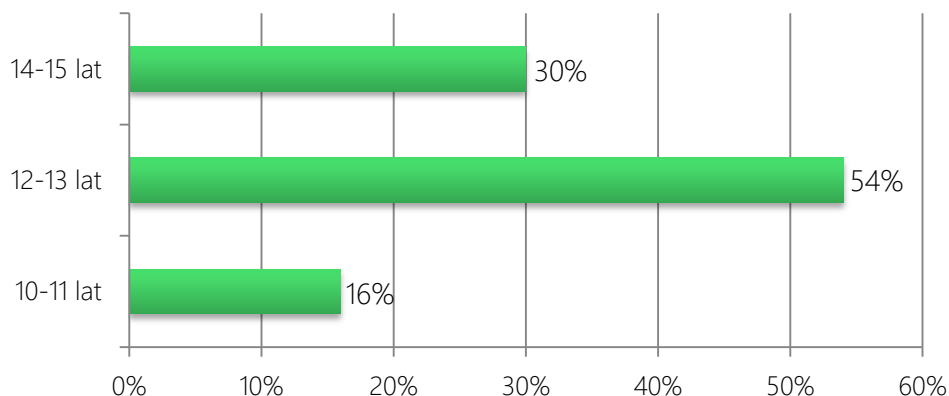

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, największą część kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat – 54%. Mniejszy odsetek respondentów zadeklarował wiek mieszczący się w przedziale 14-15 lat (30%), z kolei 16% badanych miało wówczas 10-11 lat.

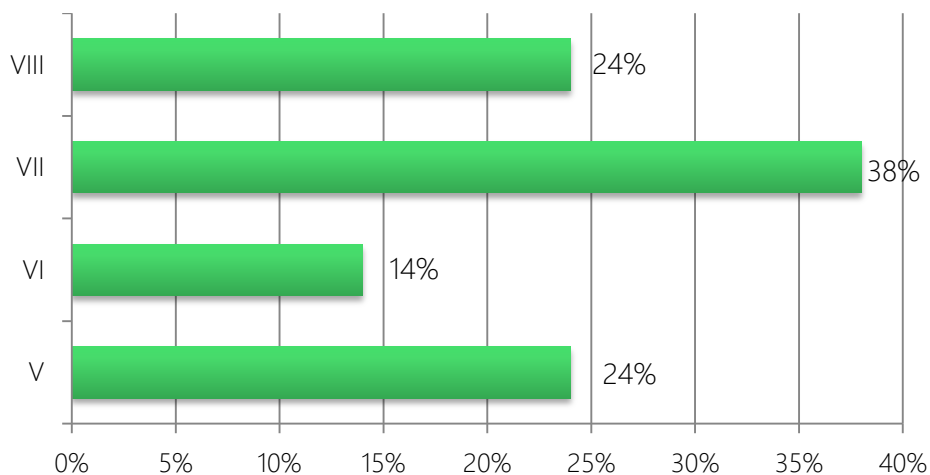
Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 4. Wiek:

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej, bo 38% osób biorących udział w badaniu uczęszczało do VII klasy szkoły podstawowej, po 24% wskazało na klasę V i VIII, z kolei 14% to uczniowie VI klasy.

Wykres 5. Klasa:

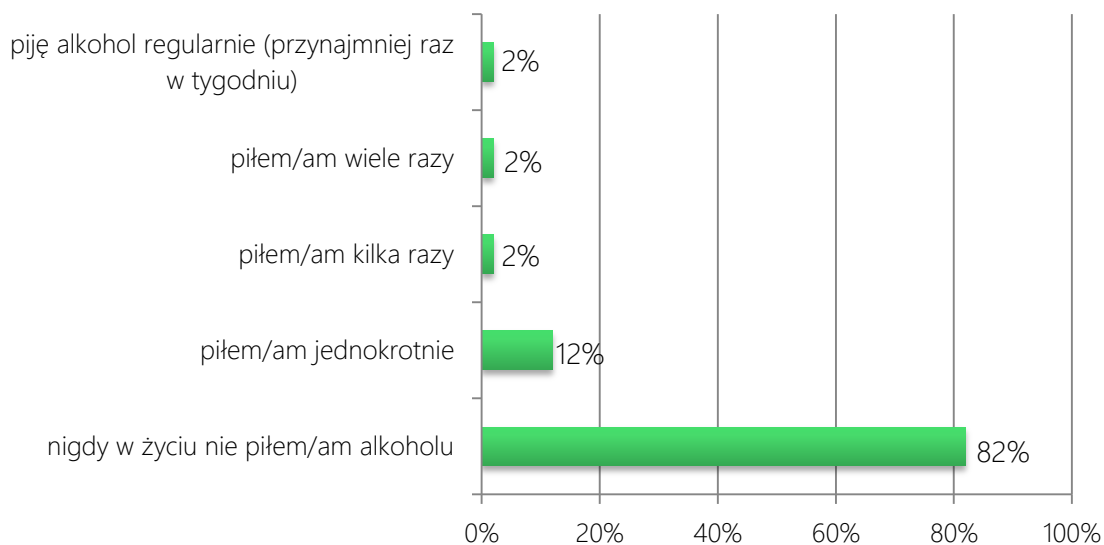

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez nich alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miał blisko co piąty badany młody mieszkaniec (18%). W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol większość stanowią uczniowie, którzy spożywali go jednokrotnie (12%), kilka oraz wiele razy alkohol piło po 2% badanych, natomiast kolejne 2% sięga po niego regularnie, tzn. co najmniej raz w tygodniu.

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy pili alkohol.

9 osób

W ramach badań uzyskano również informacje o sposobie otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów po raz pierwszy. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że ankietowani najczęściej byli nim częstowani (5 osób, tj. 56%) oraz dostawali go do spróbowania od rodziców (3 osoby, tj. 33%). 1 respondent zadeklarował, że dostał alkohol od starszych kolegów (11%).

Tabela 3. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie poczęstował	56%	5
rodzice dali mi spróbować	33%	3
dostałem/am od starszych kolegów	11%	1
kupiłem/am sobie sam/a	0%	0
poprosiłem/am kogoś o kupno	0%	0
podkradłem/am rodzicom	0%	0
inne	0%	0
nie pamiętam	0%	0

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 5 osób wskazało na 10-13 lat (63%), wiek 2 uczniów mieścił się w przedziale 14-15 lat (25%), natomiast 1 osoba miała wówczas mniej niż 10 lat (13%).

Tabela 4. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 10 lat	13%	1
10-13 lat	63%	5
14-15 lat	25%	2

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie gminy Michałowo, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Zdecydowana większość uczniów nie piła alkoholu w tym okresie (7 osób, tj. 78%). Wśród osób, które sięgnęły wtedy po alkohol po 1 uczniu spożyło go 1-2 razy oraz więcej niż 7 razy (po 11%).

Tabela 5. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?

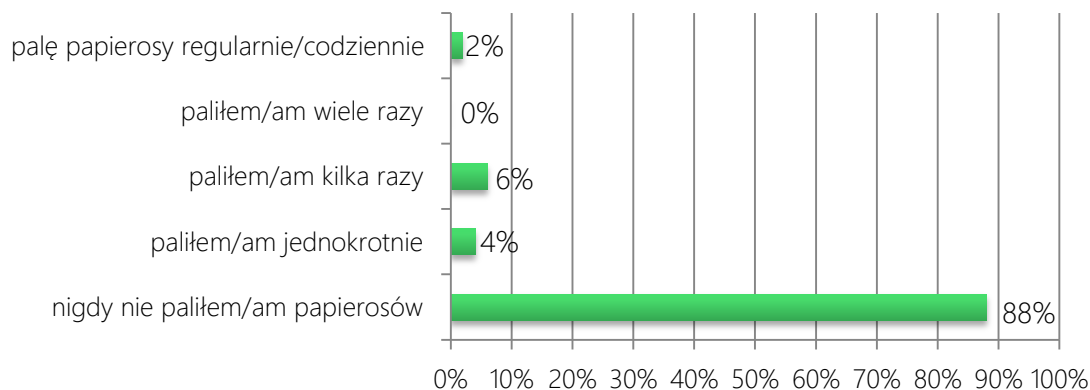
<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	78%	7
1 – 2 razy	11%	1
3 – 4 razy	0%	0
5 – 7 razy	0%	0
więcej niż 7 razy	11%	1

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z nimi miało 12% ankietowanych, w tym 4% sięgnęło po nie jednokrotnie, 6% – kilka razy, natomiast 2% pali regularnie/codziennie.

Wykres 7. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy palili papierosy.

6 osób

W poniższej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi uczniów na pytanie dotyczące wieku inicjacji nikotynowej. Można zauważyć, że po papierosy przed 10 rokiem życia nie sięgnął żaden badany, 2 osoby miały wówczas 10-13 lat (40%), natomiast 3 uczniów zadeklarowało wiek między 14 a 15 lat (60%).

Tabela 6. W jakim wieku pierwszy raz pałęś/aś papierosy? (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	0%	0
10-13 lat	40%	2
14-15 lat	60%	3

W ramach badań uzyskano również informacje odnośnie częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Spośród wszystkich respondentów, którzy zadeklarowali, że palili papierosy w tym okresie, 2 osoby sięgnęły po wyroby nikotynowe 1-2 razy (33%), natomiast 1 ankietowany wskazał na więcej niż 10 razy (17%). Pozostali badani nie palili papierosów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie (3 osoby, tj. 50%).

Tabela 7. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

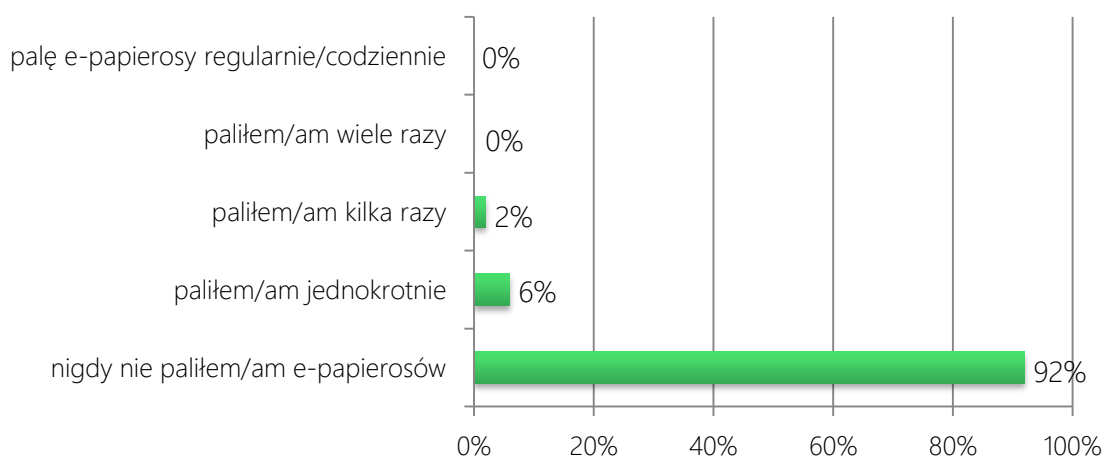
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	50%	3
1 – 2 razy	33%	2
3 – 4 razy	0%	0
5 – 10 razy	0%	0
więcej niż 10 razy	17%	1

Na kolejne pytanie odpowiadali wszyscy uczniowie.

50 osób

Zbadaniu poddana została następnie częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 8% ankietowanych, w tym 6% paliło je jednokrotnie, natomiast 2% – kilka razy.

Wykres 8. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy palą e-papierosy.

4 osoby

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

W ramach badań uzyskano również informację na temat wieku, w którym badani uczniowie pierwszy raz zapalili e-papierosa. Po 2 osoby sięgnęły po nie mając 10-13 oraz 14-15 lat (po 50%). Żaden badany nie miał wówczas mniej niż 10 lat.

Tabela 8. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosa?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 10 lat	0%	0
10-13 lat	50%	2
14-15 lat	50%	2

Częstotliwość palenia e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem przedstawiona została w tabeli poniżej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie po elektroniczne papierosy nie sięgnął żaden badany.

Tabela 9. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie paliłem/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	100%	4
1 – 2 razy	0%	0
3 – 4 razy	0%	0
5 – 10 razy	0%	0
więcej niż 10 razy	0%	0

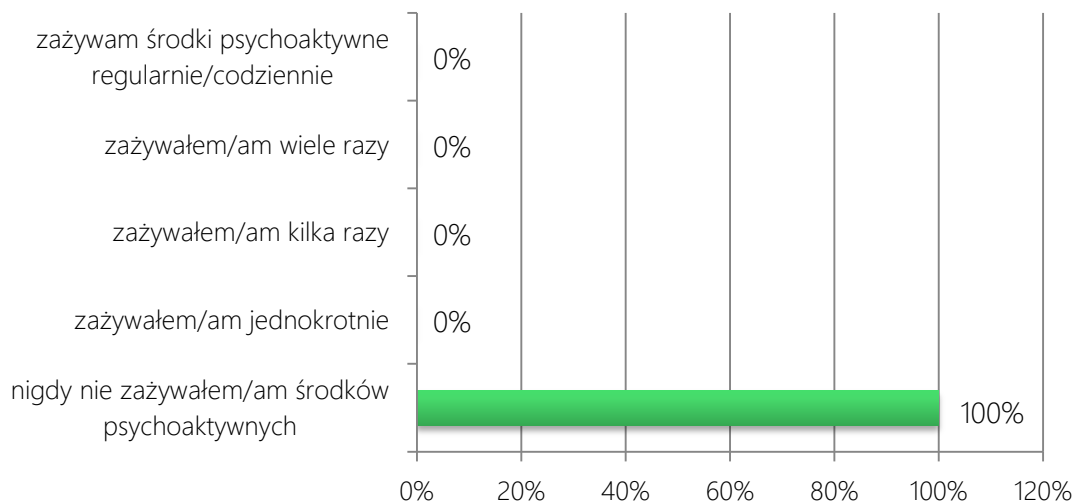
PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Według poniższego wykresu, po substancje psychoaktywne nie sięgnął żaden uczeń.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 9. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

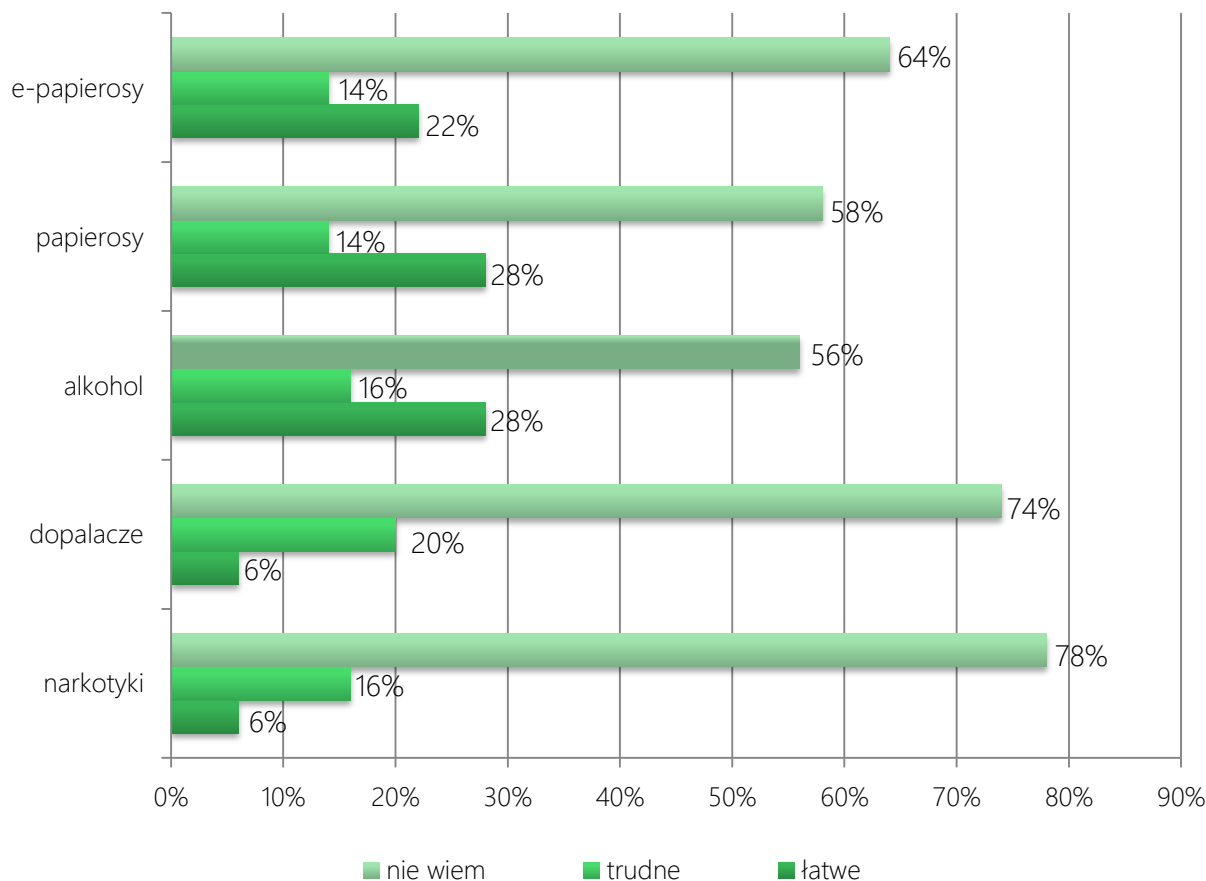

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- o narkotyki są łatwe do zdobycia dla 6% ankietowanych, a trudne dla 16%,
- o dopalacze są łatwe do zdobycia dla 6% ankietowanych, a trudne dla 20%,
- o alkohol jest łatwy do zdobycia dla 28% ankietowanych, a trudny dla 16%,
- o papierosy są łatwe do zdobycia dla 28% ankietowanych, a trudne dla 14%,
- o e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 22% ankietowanych, a trudne dla 14%.

Wykres 10. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to:

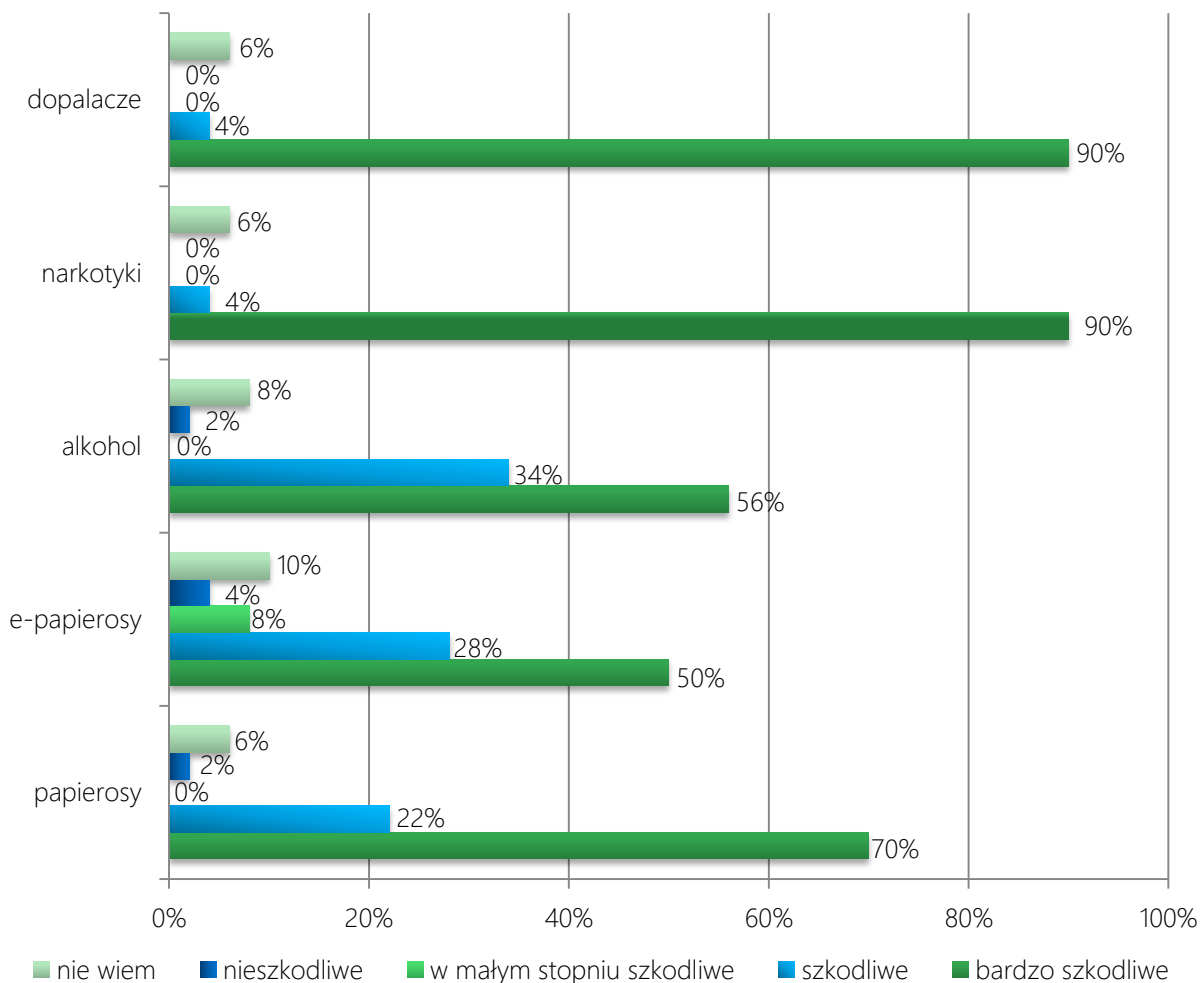

Ocena szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów uczniów przedstawia się następująco:

- o szkodliwość dopalaczy i narkotyków dostrzega po 94%, alkoholu – 90%, e-papierosów – 78%, natomiast papierosów – 92%,
- o ze szkodliwości wymienionych substancji nie zdaje sobie sprawy po 2% uczniów w przypadku alkoholu i papierosów oraz 12% uczniów w zakresie e-papierosów,
- o brak wiedzy na temat szkodliwości dopalaczy, narkotyków i papierosów deklaruje po 6% badanych, alkoholu – 8%, e-papierosów – 10%.

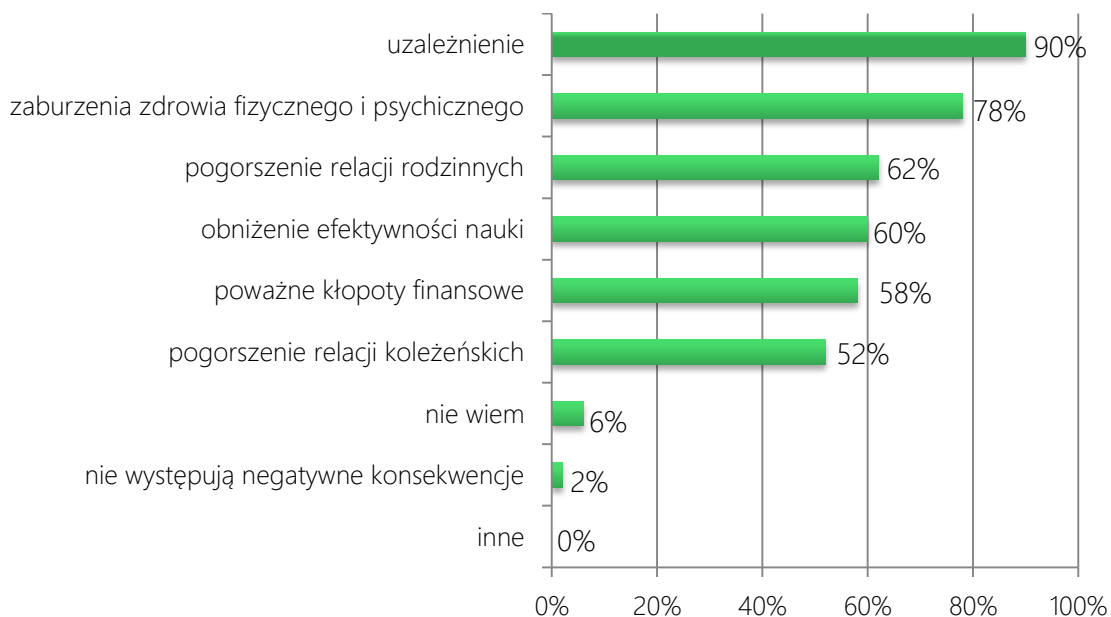
Wykres 11. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?

Uczniów poproszono również o odpowiedź na pytanie, jakie według nich mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów. Respondenci najczęściej wskazywali na uzależnienie (90%) oraz zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (78%). Innymi konsekwencjami według badanych są kolejno według liczby wskazań: pogorszenie relacji rodzinnych (62%), obniżenie efektywności nauki (60%), poważne kłopoty finansowe (58%), a także pogorszenie relacji koleżeńskich (52%). 2% uczniów stwierdziło, że nie występują negatywne konsekwencje związane z zażywaniem tych substancji, natomiast 6% nie potrafiło określić swojego stanowiska w tym zakresie, ze względu na brak wiedzy.

Wykres 12. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?

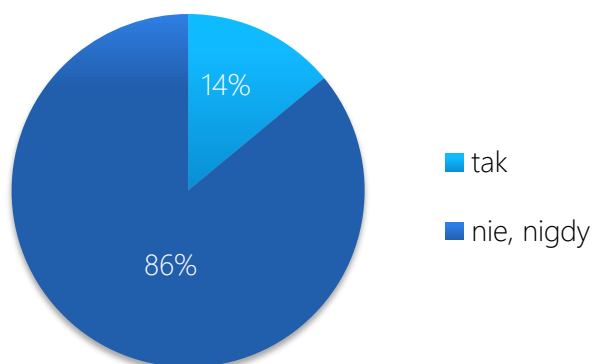

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Uczniów spytano o to, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 14% badanych.

Wykres 13. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy doświadczyli przemocy.

7 osób

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony rówieśników – przyznały to 4 osoby (57%). 3 respondentów wskazało również na inne osoby, wśród których wymieniono osoby z klasy (43%). Doświadczenie przemocy ze strony rodzeństwa zadeklarował 1 uczeń (14%), natomiast żaden badany nie wskazał na mamę ani tatę.

Tabela 10. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rówieśnicy	57%	4
inne osoby	43%	3
rodzeństwo	14%	1
mama	0%	0
tata	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- o przemocy psychicznej doświadczyło 5 uczniów (71%),
- o przemocy fizycznej doznało 3 uczniów (43%),
- o przemocy seksualnej doświadczył 1 uczeń (14%),
- o zaniedbaniu doznał 1 uczeń (14%).

Tabela 11. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś cię przezywał, groził ci, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	71%	5
ktoś cię bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	43%	3
ktoś dotykał cię w miejsca, w które sobie tego nie życzyłeś/aś, ktoś mówił o twoim ciele w sposób który cię zawstydzał itp.)	14%	1
nie miałeś/aś zapewnionej opieki kiedy byłeś/aś chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałeś/aś problemy, dostawałeś/aś zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłeś/aś głodny/a itp.	14%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

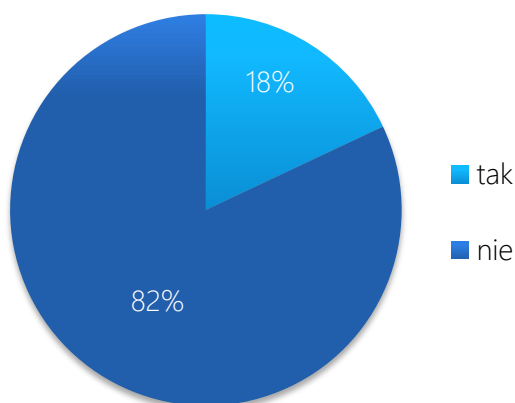
Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy uczniowie.

50 osób

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy kiedykolwiek w życiu doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Odpowiedzi kształtują się podobnie, jak w przypadku pytania o doświadczenie przemocy. Zastosowanie kiedykolwiek przemocy zadeklarował blisko co piąty badany uczeń (18%).

Wykres 14. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy przyznali, że stosowali przemoc.

9 osób

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali zapytani o rodzaj przemocy, jaką zastosowali. Można zauważyć, iż: przemoc fizyczną zastosowało 22 uczniów (63%), psychiczną 18 osób (51%), natomiast przemoc seksualną 3 badanych (9%).

Tabela 12. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłeś/aś kogoś, kopąłeś/aś, szarpałeś/aś, dusiłeś/aś, popychałeś/aś, spoliczkowałeś/aś itp.	63%	22
przeżywałeś/aś kogoś, groziłeś/aś komuś, upokarzałeś/aś kogoś, straszyłeś/aś, wyśmiewałeś/aś itp.	51%	18
dotykałeś/aś kogoś w miejsca, w które sobie ta osoba tego nie życzył/a, mówiłeś/aś o czyimś ciele w sposób który ją zawstydział itp.	9%	3

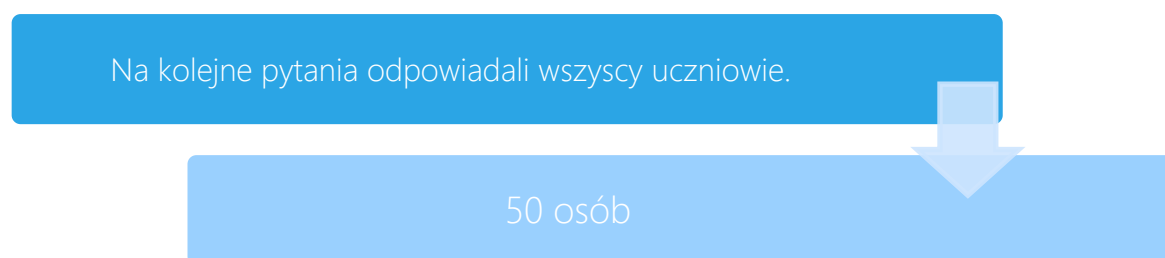
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Po 4 ankietowanych przyznało się do przemocy wobec swojego rodzeństwa oraz rówieśników – tj. 44%. Odpowiedź 1 respondenta padła również na inne, bliżej nieokreślone osoby (11%).

Tabela 13. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
wobec rodzeństwa	44%	4
wobec rówieśników	44%	4
wobec innych osób	11%	1
wobec rodziców	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

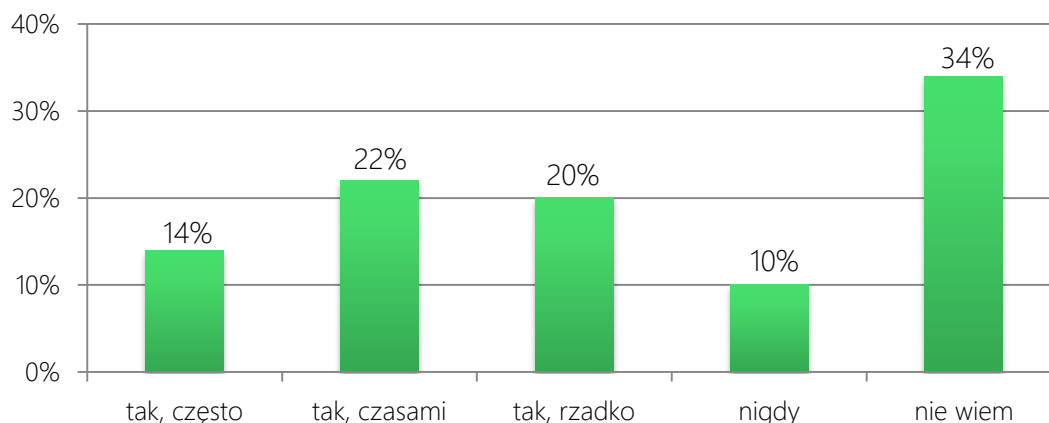

Obraz jaki wyłania się z badania to znaczny odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy – przyznało to 56% respondentów. Z udzielonych przez 20% uczniów odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce rzadko, 22% przyznało, że zdarzają się czasami, a zdaniem 14% – często.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 15. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Kolejne pytanie zadane uczniom odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie mają wiedzę, czym to zjawisko jest. Uzyskany w procesie badawczym materiał pokazał, że część młodych mieszkańców nie ma na ten temat świadomości. Na podszywanie się wskazało 46% badanych, a na włamywanie się na konta internetowe – 50%. Najczęściej zaznaczaną odpowiedzią okazało się dodawanie negatywnych i obraźliwych komentarzy (76%) oraz publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat (68%). 14% uczniów przyznało, że nie ma w tym zakresie wiedzy.

Wykres 16. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?

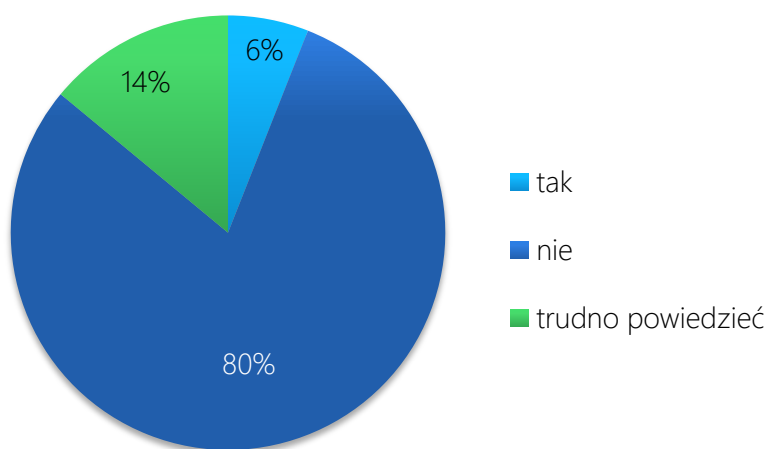
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

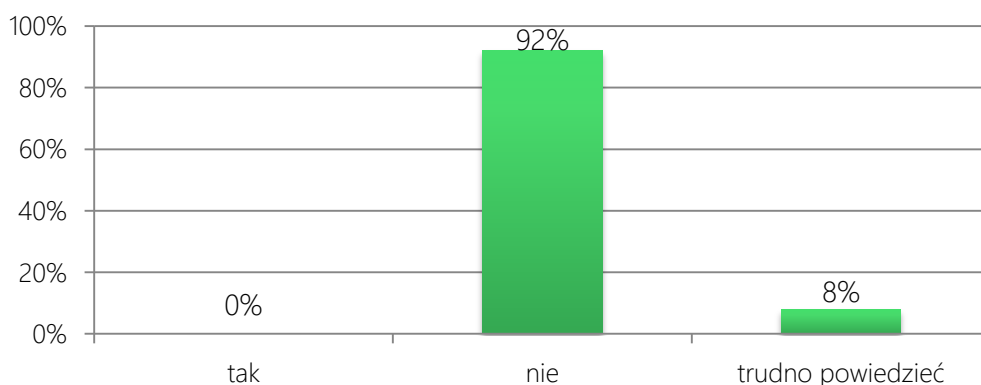
Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z gminy Michałowo, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem doświadczyć cyberprzemocy. Z deklaracji uczniów wynika, że problemu tego doznało 6% badanych, z kolei 14% miało trudność w określeniu czy doświadczyło tego problemu.

Wykres 17. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

W przypadku stosowania cyberprzemocy, żaden z respondentów nie przyznał, aby ją zastosował w przeciągu ostatnich 12 miesięcy przed przystąpieniem do badania. 8% badanych miało natomiast trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na ten temat.

Wykres 18. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemocy w Internecie)?

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

W dalszej części raportu zaprezentowane zostały odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące podejmowanych w szkole działań profilaktycznych, w ciągu ostatnich 2 lat. Interesowało nas w jakich zajęciach badani brali udział oraz jak je oceniają. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco:

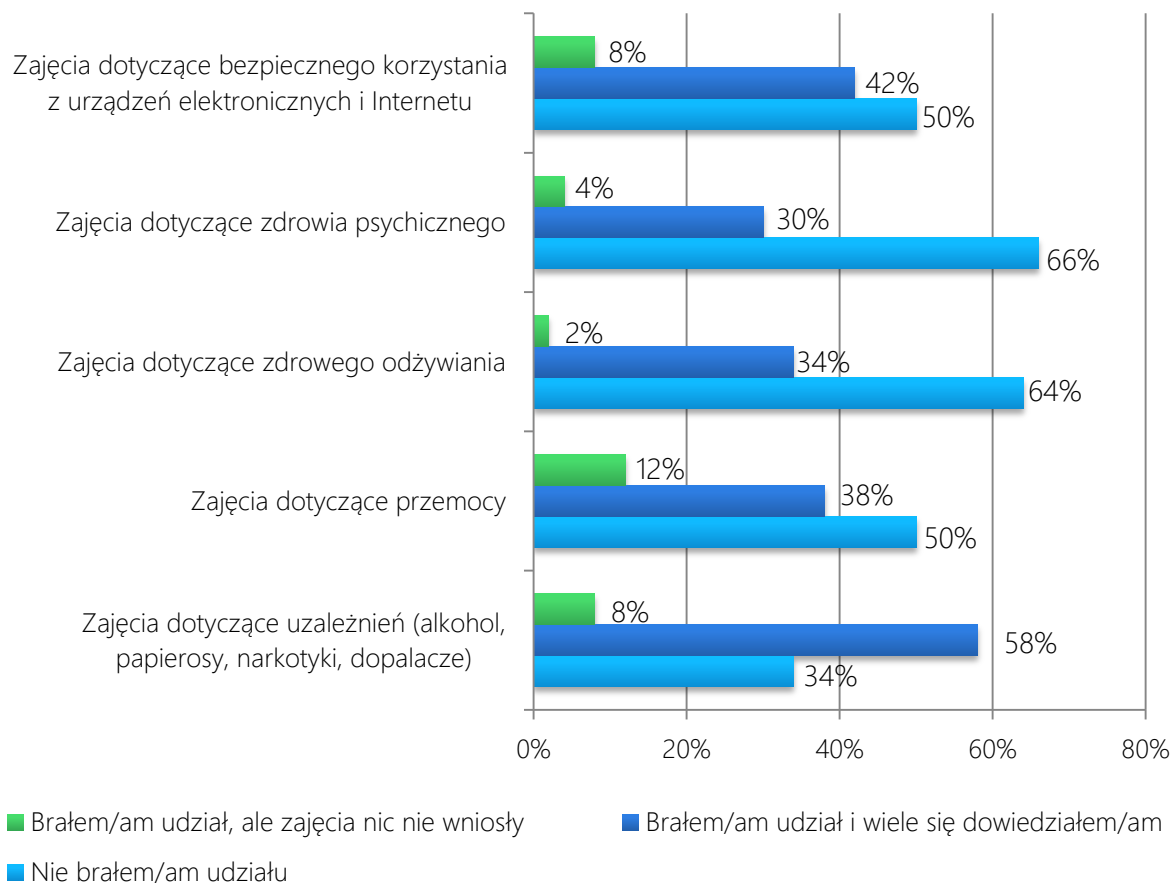
- o odpowiedź „brałem/am udział, ale zajęcia nic nie wniosły” zaznaczyło 8% w przypadku zajęć dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 4% odnośnie zdrowia psychicznego, 2% w zakresie zdrowego odżywiania, 12% na temat przemocy oraz 8% w przypadku uzależnień;
- o pozytywnie zajęcia profilaktyczne oceniło 42% uczniów w zakresie bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 30% – zdrowia psychicznego, 34% – zdrowego odżywiania, 38% – przemocy, natomiast 58% odnośnie uzależnień;
- o brak uczestnictwa w zajęciach profilaktycznych zadeklarowało 50% w przypadku korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 66% – zdrowia psychicznego, 64% – zdrowego odżywiania, 50% – przemocy oraz 34% – uzależnień.

Z poniższego wykresu wynika, że uczniowie w ciągu ostatnich 2 lat przed badaniem, najczęściej brali udział w zajęciach dotyczących uzależnień, w tym uzależnień od alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy. Najbardziej deklarowanymi zajęciami profilaktycznymi, w których uczestniczyli uczniowie były te dotyczące zdrowia psychicznego i zdrowego odżywiania. Najciekawsze zdaniem młodych respondentów są zajęcia o tematyce uzależnień oraz z zakresu bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, natomiast do zajęć, które nic nie wniosły badani zaliczyli przede wszystkim spotkania dotyczące przemocy.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 19. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych? Zaznacz na ile były one dla Ciebie przydatne.

Kolejne pytanie zadane respondentom, dotyczyło tematyki zajęć profilaktycznych organizowanych w szkołach, które mogłyby ich zainteresować. Opinia badanych uczniów odnosząca się do tego w jakich zajęciach profilaktycznych chcieliby wziąć udział, prezentowała się następująco:

- o zdecydowanie chcieliby brać udział 24% badanych w zajęciach dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, po 20% – zdrowia psychicznego i zdrowego odżywiania, 14% – przemocy, a 18% – uzależnień;
- o raczej chcieliby uczestniczyć w zajęciach dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, zdrowia psychicznego, zdrowego odżywiania oraz uzależnień po 36% uczniów, z kolei w przypadku przemocy – 34%;

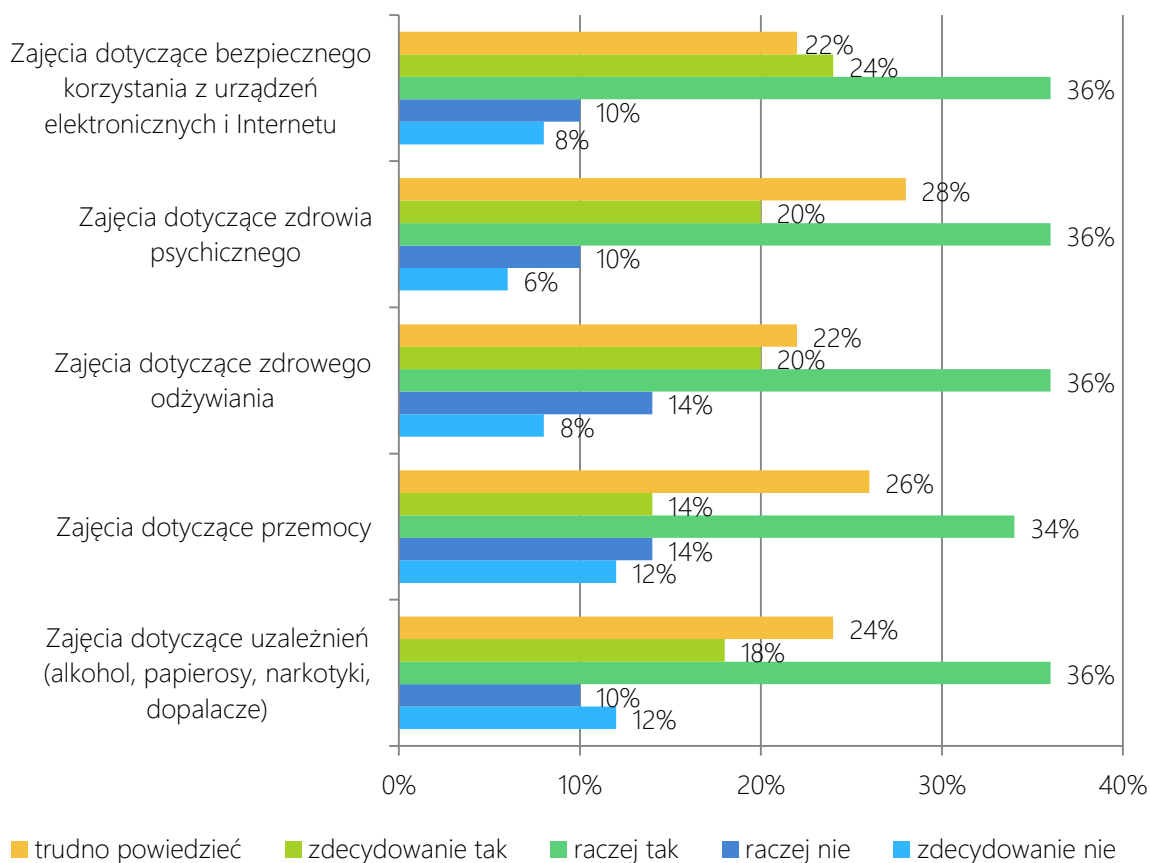

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

- o raczej nie byłoby zainteresowanych zajęciami w zakresie bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, zdrowia psychicznego oraz uzależnień po 10% badanych, natomiast zdrowego odżywiania i przemocy – po 14%;
- o zdecydowany brak zainteresowania zajęciami dotyczącymi bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu oraz zdrowego odżywiania wykazało 8% respondentów, zdrowia psychicznego – 6%, a przemocy oraz uzależnień – po 12%.

Z poniższej tabeli wynika, że uczniowie z miasta Michałowo najchętniej wzięliby udział w zajęciach dotyczących przemocy, uzależnień i zdrowego odżywiania. Respondenci najrzadziej wyrażali chęć udziału w zajęciach dotyczących korzystania z komputera/Internetu oraz zdrowia psychicznego.

Wykres 20. Czy chciał/abyś brać udział w poniżej wymienionych zajęciach profilaktycznych?

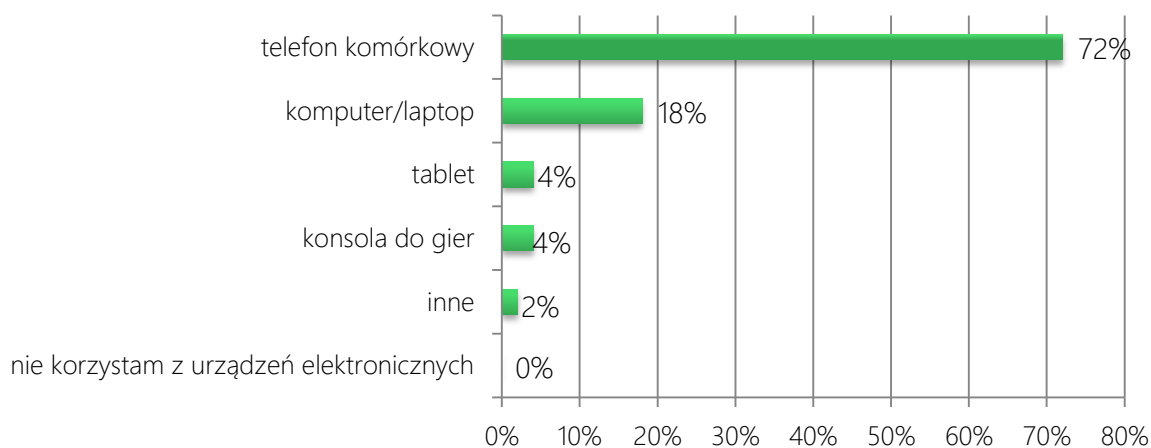

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Następne pytanie zadane respondentom miało na celu zweryfikowanie, z jakich urządzeń elektronicznych korzystają najczęściej uczniowie z gminy Michałowo. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wszyscy ankietowani korzystają z tego rodzaju urządzeń, w tym najwięcej zaznaczyło, że sięga najczęściej po telefon komórkowy (72%), 18% wskazało na komputer/laptop, po 4% ankietowanych na tablet oraz konsolę do gier, z kolei 2% respondentów wymieniło inne urządzenia, m.in. *telewizor*.

Wykres 21. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej?

Większość młodych mieszkańców gminy Michałowo poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych powyżej 1 godziny do 3 godzin (17 osób, tj. 34%) oraz powyżej 3 godzin do 5 godzin (16 osób, tj. 32%). 8 osób przeznaczają na to do godziny dziennie (16%), 6 osób powyżej 5 godzin do 7 godzin dziennie (12%), natomiast 3 uczniów wskazało na więcej niż 7 godzin (6%).

Tabela 14. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	16%	8
powyżej 1 godziny do 3 godzin	34%	17
powyżej 3 godzin do 5 godzin	32%	16
powyżej 5 godzin do 7 godzin	12%	6
powyżej 7 godzin	6%	3
nie korzystam z urządzeń elektronicznych codziennie	0%	0

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Jak wynika z deklaracji uczniów, najczęstszą formą korzystania przez nich z urządzeń elektronicznych jest kontakt ze znajomymi (37 osób, tj. 74%). Znaczna część badanych wskazała również na naukę (31 osób, tj. 62%), słuchanie muzyki oraz korzystanie z portali społecznościowych (po 27 osób, tj. 54%). W dalszej kolejności odpowiedzi respondentów padły na: oglądanie filmów/seriali oraz granie w gry (po 23 osoby, tj. 46%), korzystanie z nudów (20 osób, tj. 40%), poszukiwanie informacji/wiadomości (18 osób, tj. 36%), robienie zakupów (11 osób, tj. 22%), poznawanie nowych osób (7 osób, tj. 14%), a także prowadzenie bloga lub własnej strony (3 osoby, tj. 6%).

Tabela 15. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
kontakt ze znajomymi	74%	37
nauka	62%	31
słuchanie muzyki	54%	27
korzystanie z portali społecznościowych (np. Facebook, Instagram, Snapchat, Tik Tok itp.)	54%	27
oglądanie filmów/seriali	46%	23
granie w gry	46%	23
z nudów	40%	20
poszukiwanie informacji/wiadomości	36%	18
robienie zakupów	22%	11
poznawanie nowych osób	14%	7
prowadzenie bloga lub własnej strony	6%	3
inne	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Jak wynika z przedstawionej niżej tabeli, część badanych uczniów doznała w związku z korzystaniem z urządzeń elektronicznych negatywnych konsekwencji. 13 osób wskazało na zaniedbywanie obowiązków szkolnych/domowych (26%), 11 badanych na problemy z zasypianiem (22%), 7 ankietowanych na pogorszenie stanu zdrowia (14%), 3 osoby na pogorszenie relacji rodzinnych (6%), z kolei 2 osoby doświadczyły pogorszenia relacji rodzinnych (4%).

Tabela 16. Czy doświadczyłeś/aś któryś z poniższych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urzędzeń elektronicznych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie doświadczyłem/am takich konsekwencji	62%	31
zaniedbywanie obowiązków szkolnych/domowych	26%	13
problemy z zasypianiem	22%	11
pogorszenie stanu zdrowia (np. ból kręgosłupa, pogorszony wzrok)	14%	7
pogorszenie relacji rodzinnych	6%	3
pogorszenie relacji koleżeńskich	4%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urzędzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Tego typu zachowanie zadeklarowało 18 osób odpowiadających na to pytanie (36%), w tym po 3 uczniom zdarzało się to bardzo często oraz często (po 6%), 10 badanym czasami (20%), a 2 osobom jednokrotnie (4%).

Tabela 17. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urzędzeń elektronicznych np. przed rodzicami?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	6%	3
tak, często	6%	3
tak, czasami	20%	10
tak, jednokrotnie	4%	2
nie	64%	32

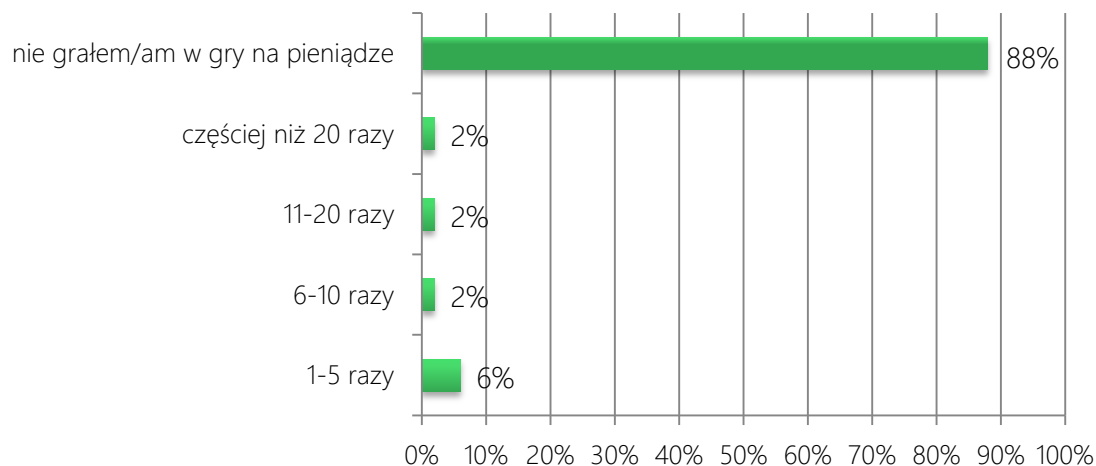
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W poniższej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi badanych na pytanie o częstotliwość grania w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. W tym okresie podejmowało się tego 12% badanych. Największy odsetek z nich grał 1-5 razy (6%), natomiast po 2% wskazało na 6-10 razy, 11-20 razy oraz częściej niż 20 razy.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 22. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze?
(np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)

Uczniowie, którzy zadeklarowali podejmowanie się gier na pieniądze, najczęściej sięgali po zdraпки (4 osoby, tj. 67%) oraz zakłady bukmacherskie (3 osoby, tj. 50%). 2 badanych wskazało na gry karciane, w tym gry karciane online (33%), z kolei po 1 ankietowanym na lotto oraz maszyny do gier hazardowych, również te dostępne online (po 17%).

Tabela 18. W jakie gry na pieniądze zdarzyło Ci się grać?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
zdraпки	67%	4
zakłady bukmacherskie	50%	3
gry karciane, np. poker (w tym online)	33%	2
lotto	17%	1
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	17%	1
inne	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

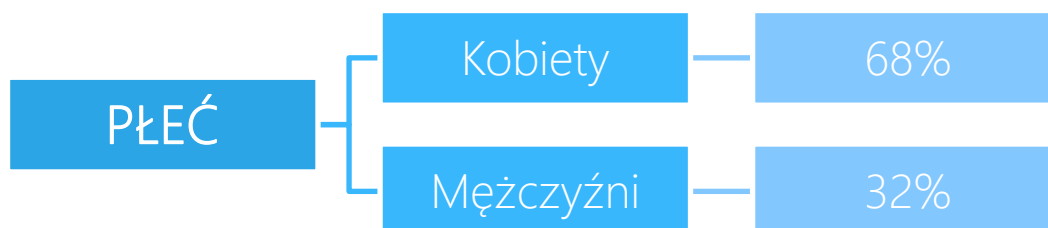
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Michałowo, a także skala zjawiska przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Michałowo wzięło udział 50 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 68% ogółu, natomiast mężczyźni – 32%.

Rysunek 5. Płeć:

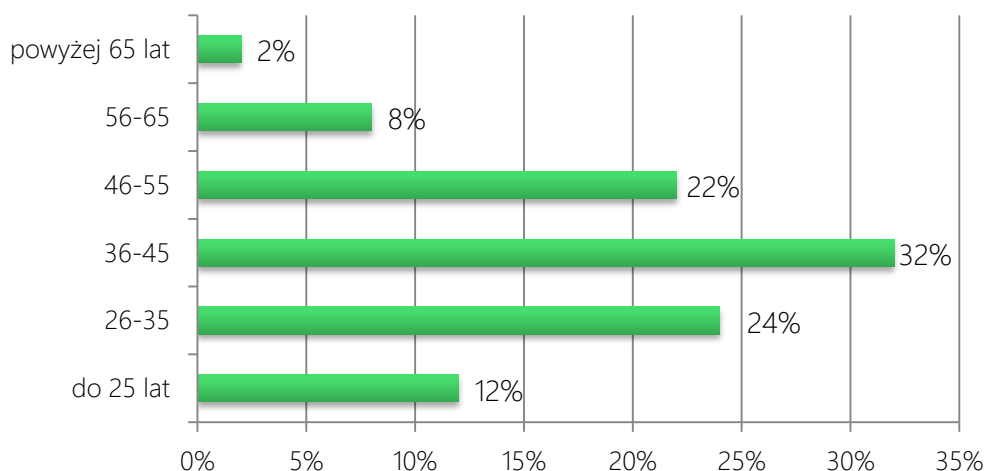

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (32%). Badani mający między 26-35 lat stanowili 24%, natomiast w wieku 46-55 lat – 22%. Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 56-65 lat (8%), mniej niż 25 lat (12%) oraz powyżej 65 lat (2%).

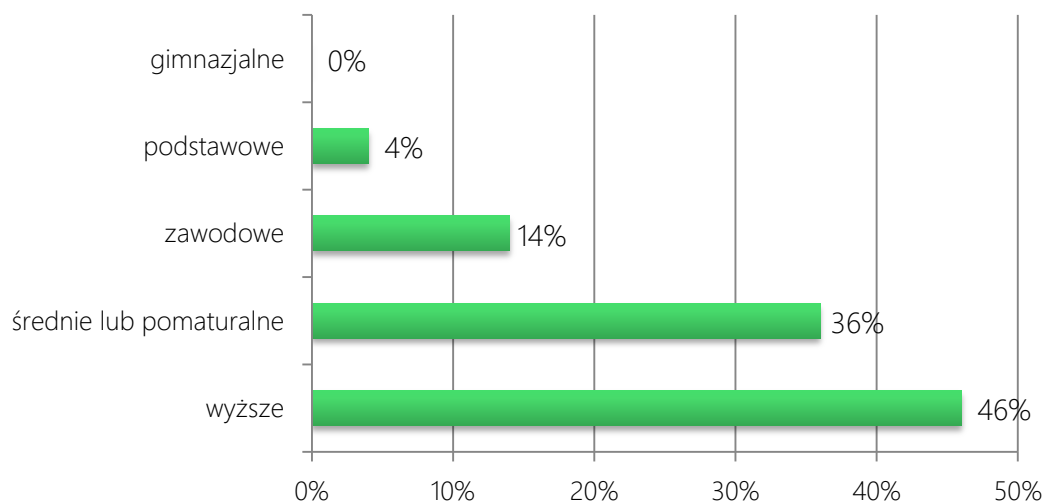
Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 23. Wiek:

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (46%), 36% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, natomiast 14% z wykształceniem zawodowym. 4% badanych zakończyło edukację na poziomie podstawowym.

Wykres 24. Wykształcenie:

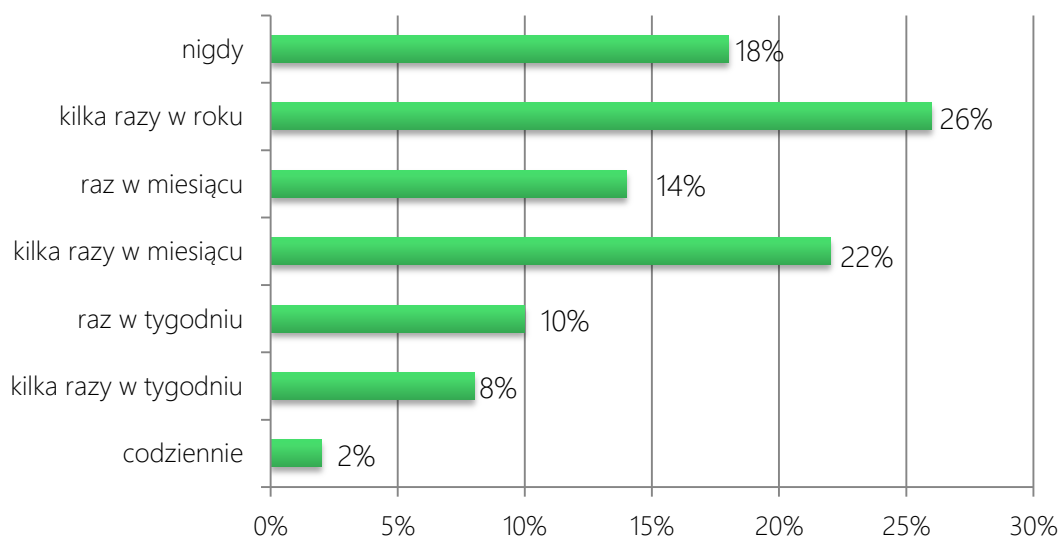

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Możemy zauważyć, iż 8% sięga po alkohol kilka razy w tygodniu, 10% respondentów – raz w tygodniu, 22% – kilka razy w miesiącu, 14% – raz w miesiącu, natomiast 2% badanych spożywa alkohol codziennie. Abstynencję zadeklarowało 18% mieszkańców, z kolei co czwarty badany sięga po niego okazjonalnie, tj. kilka razy w roku (26%).

Wykres 25. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy,
którzy spożywają alkohol.

41 osób

Poniższa tabela przedstawia ilość porcji alkoholu wypijanych przez ankietowanych w ciągu całego dnia, w którym go spożywają. Większość respondentów deklaruje, że w dniu, w którym pije alkohol wypija 1-2 porcje tego napoju (27 osób, tj. 65%). Mniej mieszkańców wskazało na 3-4 porcje (8 osób, tj. 20%), 5-7 porcji (5 osób, tj. 13%) oraz 8-10 porcji (1 osoba, tj. 3%).

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Tabela 19. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1-2	65%	27
3-4	20%	8
5-7	13%	5
8-10	3%	1
11 i więcej	0%	0

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że większość mieszkańców nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości (34 osoby, tj. 83%). Do takiego zachowania przyznało się 3 badanych (7%), wśród których 1 osoba stwierdziła, że taka sytuacja miała miejsce raz (2%), a 2 ankietowanych przyznało, że zdarza się to sporadycznie (5%). 4 osoby odpowiadające na to pytanie nie pracują (10%).

Tabela 20. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy mi się to nie zdarzyło	83%	34
raz mi się to zdarzyło	2%	1
zdarza mi się to sporadycznie	5%	2
zdarza mi się to często	0%	0
nie pracuję	10%	4

Kolejną analizowaną w Diagnostyce kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości (35 osób, tj. 85%). Na uwagę zasługuje jednak fakt, że 3 osobom zdarzyło się to raz (7%), a 1 respondentowi zdarza się to sporadycznie (2%). 2 badanych odpowiadających na to pytanie nie posiada prawa jazdy (5%).

Tabela 21. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

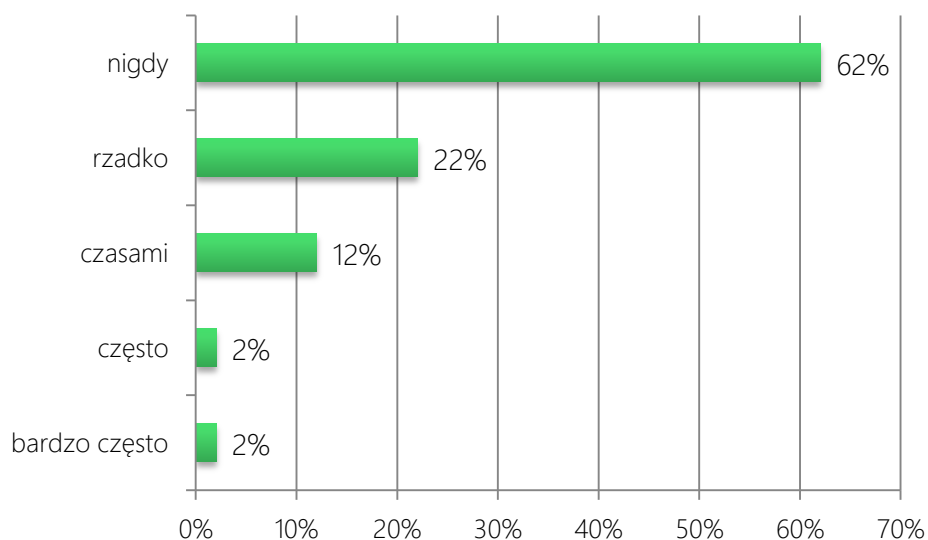
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	85%	35
raz mi się to zdarzyło	7%	3
zdarza mi się to sporadycznie	2%	1
zdarza mi się to często	0%	0
nie posiadam prawa jazdy	5%	2

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy.

50 osób

Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie. Jak wynika z zebranych danych 38% respondentów było świadkiem takiej sytuacji. 22% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, 12% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, a po 2% – często i bardzo często.

Wykres 26. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

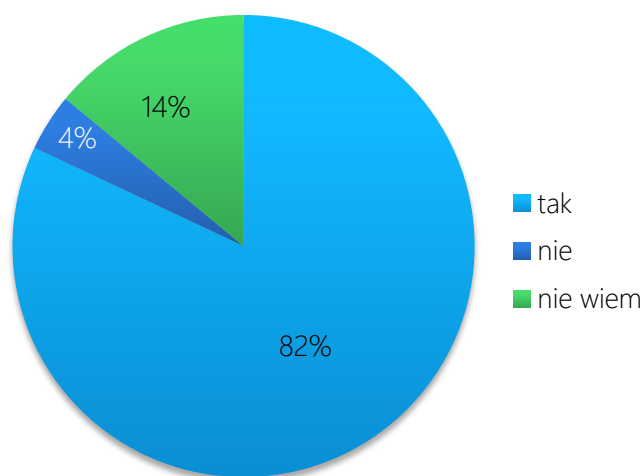

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

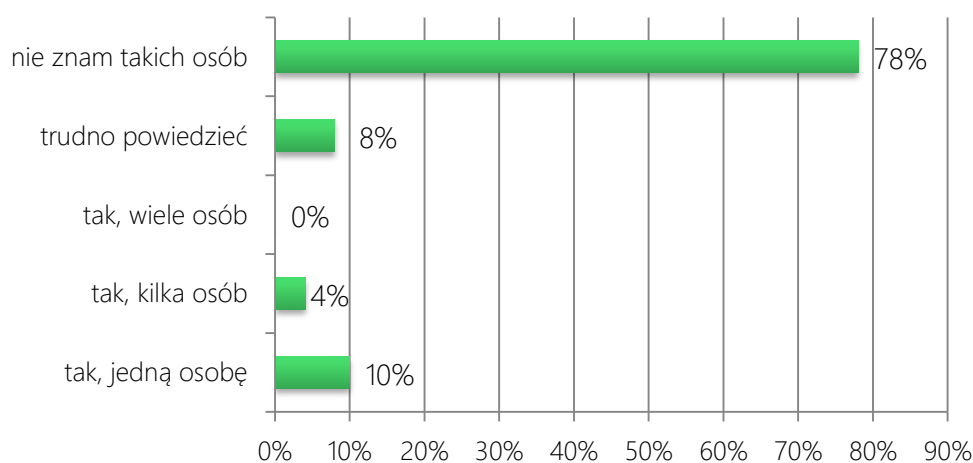
W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród niektórych mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie. Odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 14% badanych, większość stwierdziła, że ma on negatywny wpływ (82%), natomiast 4% badanych twierdzi, że spożycie alkoholu nie wpływa na rozwój dziecka.

Wykres 27. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Respondenci zostali również poproszeni o określenie, czy znają w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol. Do ich znajomości przyznało się 22% respondentów, w tym 10% zna jedną osobę, natomiast 4% – kilka osób. 8% badanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 28. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol?

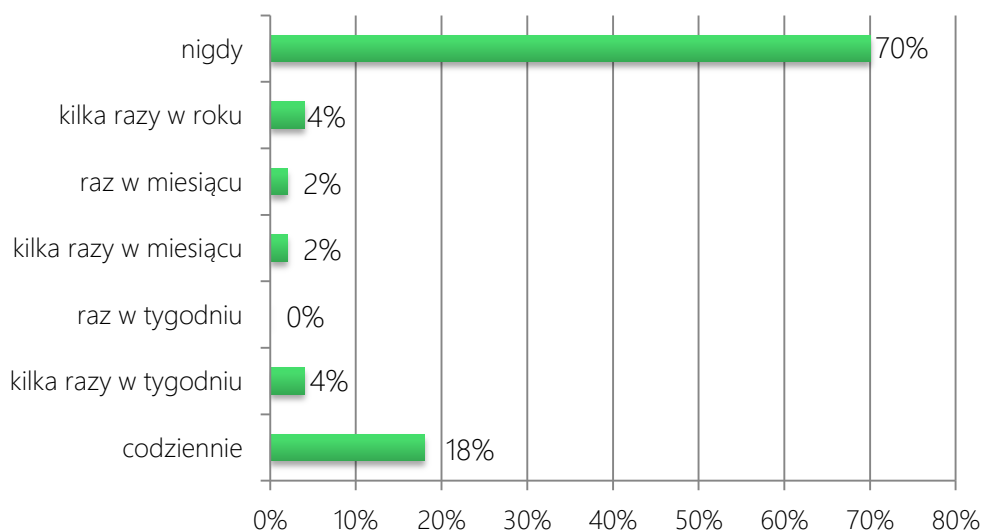

PROBLEM NIKOTYNOWY

Drugi z analizowanych w Diagnozie obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców gminy Michałowo. Spośród wszystkich badanych osób, papierosy pali 30%, przy czym po 4% sięga po nie kilka razy w roku oraz kilka razy w tygodniu, po 2% – raz w miesiącu i kilka razy w miesiącu, natomiast 18% – codziennie.

Wykres 29. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy palą papierosy.

15 osób

W tabeli poniżej przedstawiona została ilość dziennie wypalanych przez dorosłych mieszkańców sztuk papierosów. Na podstawie zebranych danych można zauważyć, że 2 osoby nie wiedzą ile dziennie papierosów wypalają, ponieważ nie liczą ich ilości (13%), a 5 respondentów nie pali codziennie, więc miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie (33%). 3 respondentów deklaruje, iż sięga po papierosa mniej niż 5 razy w ciągu dnia (20%), 4 badanych deklaruje wypalanie 6-15 sztuk dziennie (27%), natomiast 1 osoba pali 16 i więcej sztuk (7%).

Tabela 22. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie palę codziennie	33%	5
nie wiem, nie liczę	13%	2
poniżej 5 sztuk	20%	3
6-15 sztuk	27%	4
16-25 sztuk	7%	1
więcej niż 25 sztuk	0%	0

Poniższa tabela prezentuje rozkład odpowiedzi mieszkańców na pytanie o próby rzucenia przez nich palenia. Z zebranych danych wynika, że zerwać z nałogiem próbowało 6 osób (40%), w tym wszyscy jednokrotnie. 6 palących respondentów nigdy nie próbowało rzucić palenia (40%), a 2 badanych zamierza spróbować (13%). Ponadto 1 osoba nie próbowała zerwać z nałogiem, gdyż pali okazjonalnie (7%).

Tabela 23. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy nie próbowałem/am	40%	6
nie próbowałem/am, bo palę okazjonalnie	7%	1
nie, ale zamierzam spróbować	13%	2
tak, raz, ale nie udało mi się	40%	6
tak, wiele razy, ale nie udało mi się	0%	0

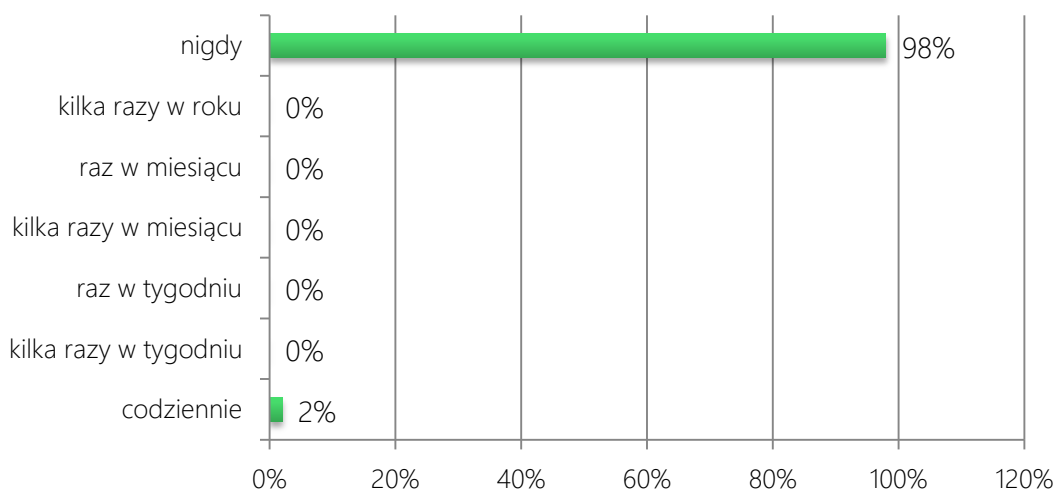
Na kolejne pytanie odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy.

50 osób

Kolejne pytanie zadane respondentom dotyczyło palenia elektronicznych papierosów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że e-papierosy pali zaledwie 2% dorosłych mieszkańców, w tym wszyscy codziennie.

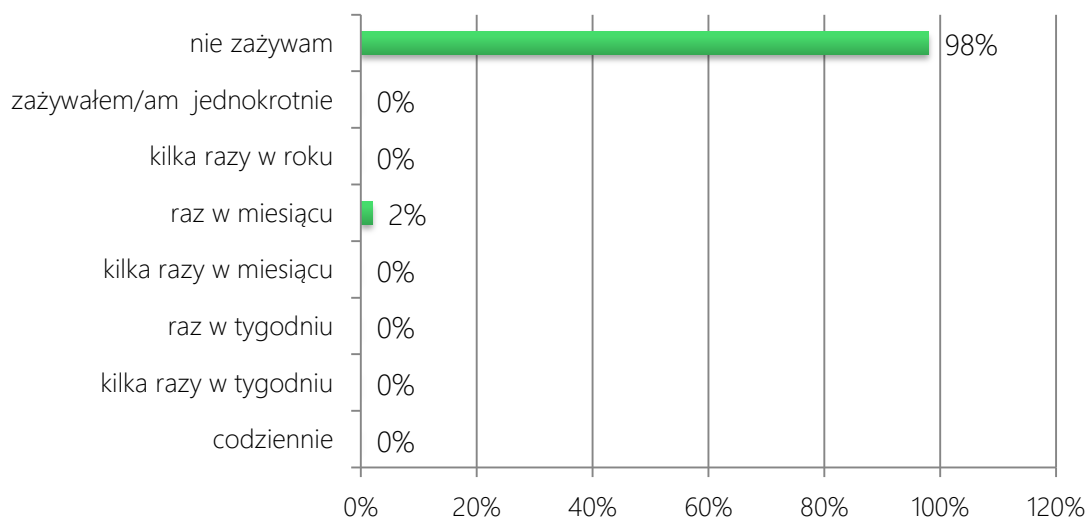
Wykres 30. Jak często pali Pan/i e-papierosy?

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania środków psychoaktywnych innych niż alkohol, przez dorosłych mieszkańców Gminy. Sięgnięcie po tego typu substancje zadeklarowało 2% badanych, którzy robią to raz w miesiącu (1 osoba). Wyniki badania ankietowego pokazały, iż respondent zażywa marihuanę.

Wykres 31. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?

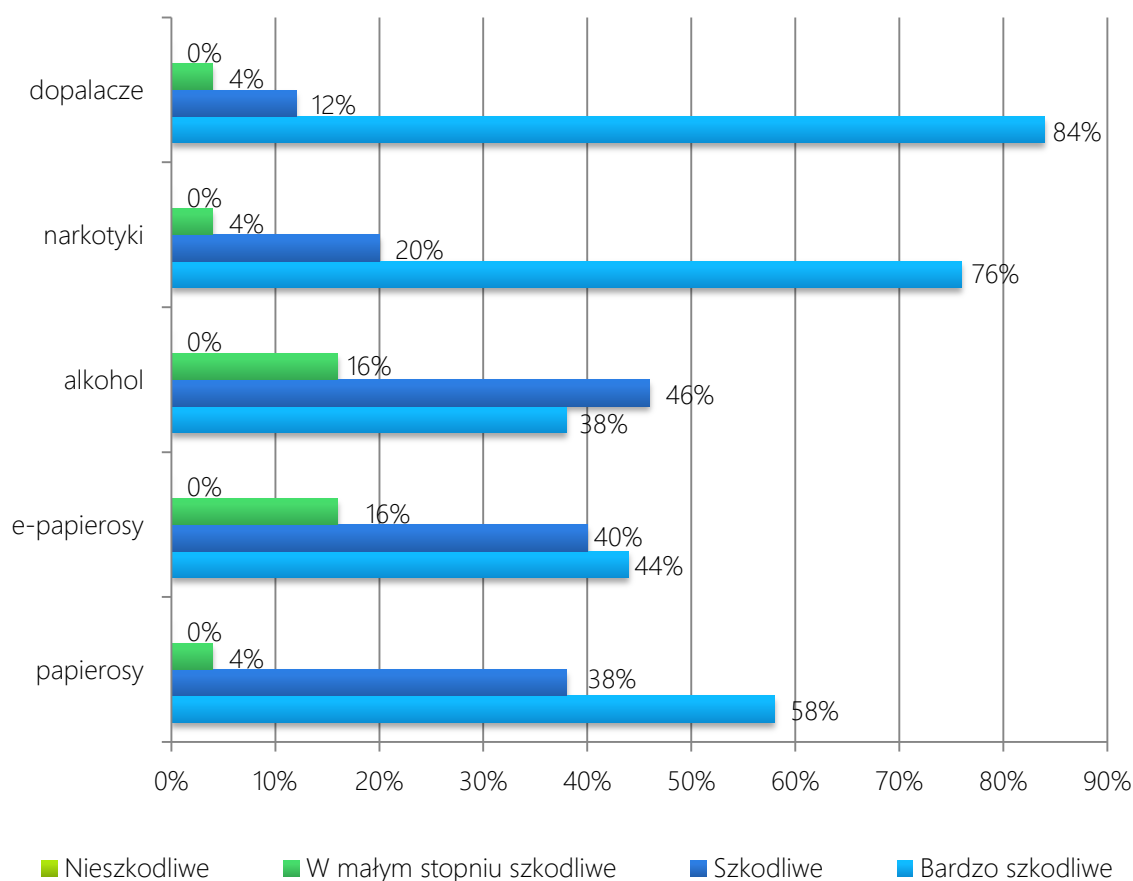

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Opinia respondentów dotycząca szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów przedstawia się następująco:

- o szkodliwość dopalaczy, narkotyków i papierosów dostrzega po 96% respondentów, a o ich niskiej szkodliwości ma przekonanie po 4% badanych;
- o ze szkodliwości alkoholu oraz e-papierosów zdaje sobie sprawę po 84%, z kolei brak świadomości na temat negatywnych konsekwencji zdrowotnych ma po 16%.

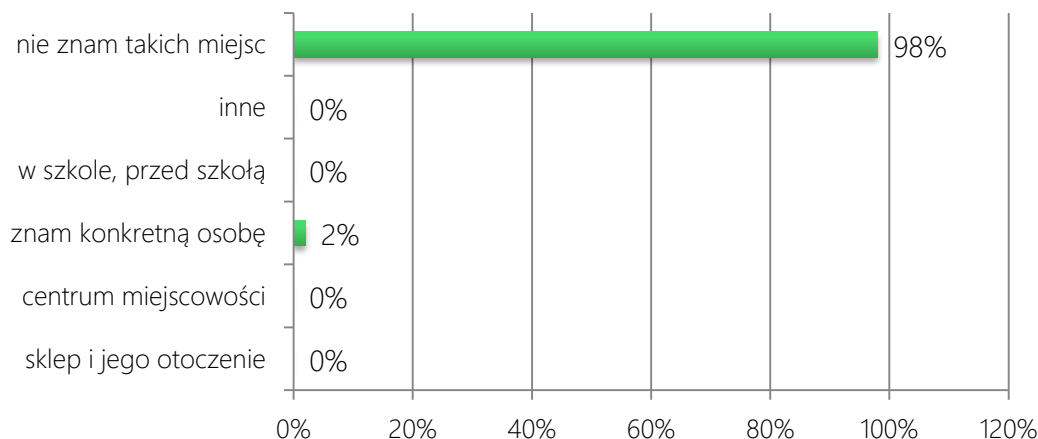
Wykres 32. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Badania wykazały niski odsetek ankietowanych deklarujących znajomość takich miejsc (2%), przy czym odsetek ten wskazał na znajomość konkretnej osoby.

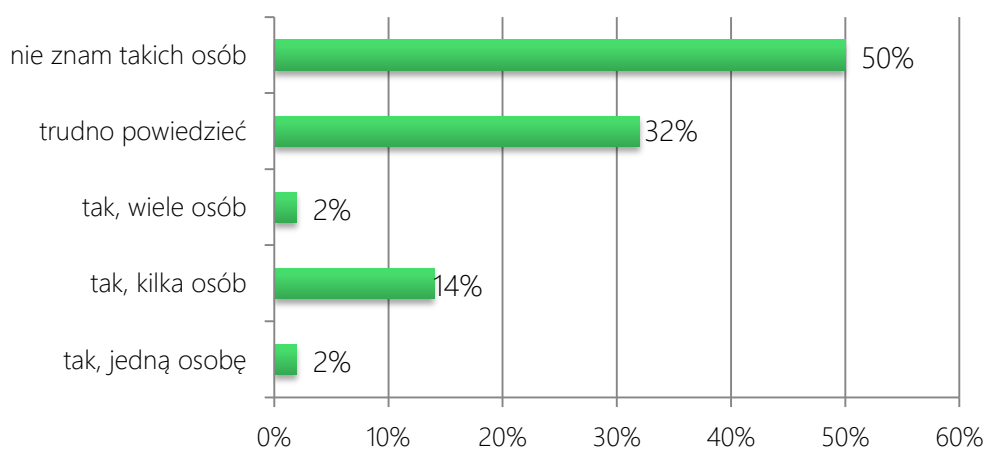
Wykres 33. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

PROBLEM PRZEMOCY

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. 2% odpowiedziało, że zna jedną taką osobę, 14% – kilka osób, a kolejne 2% – wiele osób. Co trzeci respondent nie jest pewien czy zna taką osobę (32%), natomiast połowa badanych nie zna osób doświadczających przemocy domowej (50%).

Wykres 34. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

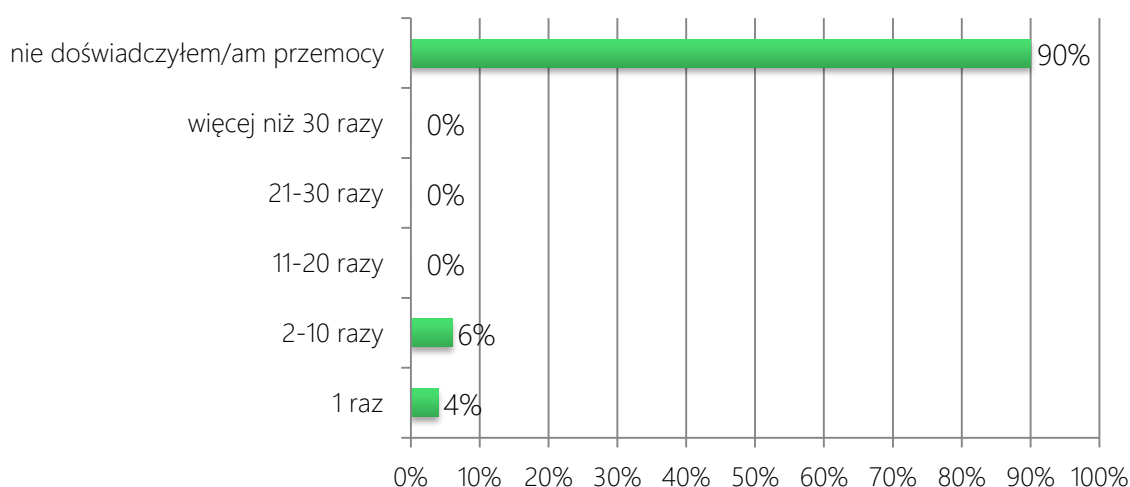

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że w okresie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, przemocy doznało 10% mieszkańców, wśród których 4% doświadczyło jej 1 raz, natomiast 6% – 2-10 razy.

Wykres 35. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy,
którzy doświadczyli przemocy.

5 osób

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 4 badanych, tj. 80%. Zaniedbania doświadczyło 3 badanych (60%), natomiast przemocy fizycznej i ekonomicznej po 2 osoby (40%). Ponadto, 1 osoba biorąca udział w badaniu nie potrafiła jednoznacznie stwierdzić jakiego rodzaju przemocy doświadczyła, ze względu na brak wiedzy (20%).

Tabela 24. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	80%	4
zaniedbanie	60%	3
przemoc fizyczna	40%	2
przemoc ekonomiczna	40%	2
nie wiem	20%	1
przemoc seksualna	0%	0
mobbing	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Spytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego wykazała, że najwięcej osób doznało przemocy ze strony partnera/partnerki (2 osoby, tj. 40%). Pojedyncze odpowiedzi padły na tatę, męża/żonę, pracodawcę, kolegę/koleżankę z pracy oraz nieznaną osobę (po 20%).

Tabela 25. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka	40%	2
tata	20%	1
mąż/żona	20%	1
pracodawca	20%	1
kolega/koleżanka z pracy	20%	1
nieznajomy/a	20%	1
mama	0%	0
rodzeństwo	0%	0
dziadkowie	0%	0
dziecko/dzieci	0%	0
inne osoby	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy.

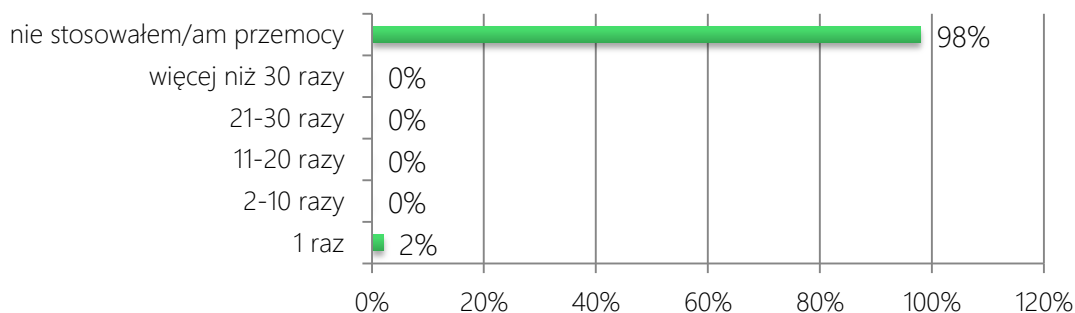
50 osób

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

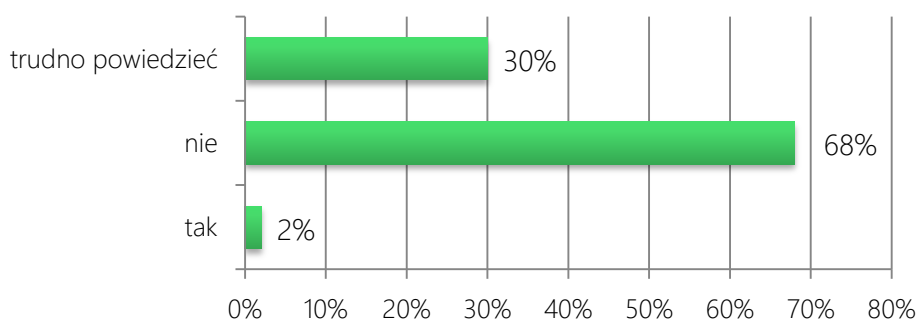
Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy przyznało się zaledwie 2% badanych mieszkańców z gminy Michałowo (1 osoba), która stosowała ją 1 raz. Respondent zastosował przemoc wobec swojego rodzeństwa.

Wykres 36. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby?

Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – kary fizyczne popiera 2% badanych, z kolei 30% stwierdziło, że nie ma na ten temat wiedzy. Jednoznacznie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 68% mieszkańców.

Wykres 37. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród mieszkańców gminy Michałowo, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się doświadczyć, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy. Z deklaracji

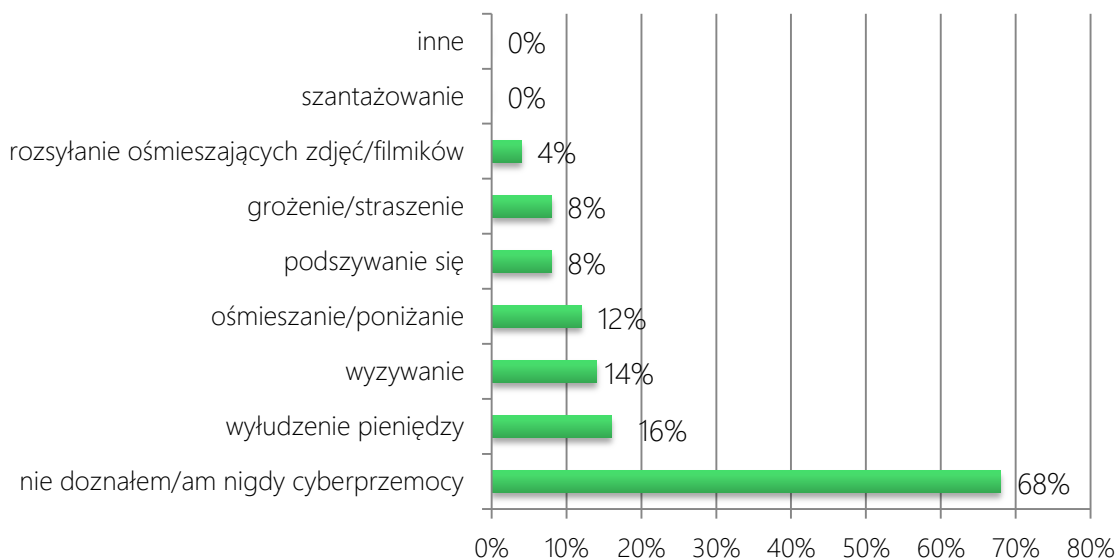

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

respondentów wynika, że problemu tego doznało 32% badanych, w tym: 16% wyłudzenia pieniędzy, 14% – wyzywania, 12% – ośmieszania/poniżania, po 8% – podszywania się i grożenia/straszenia, natomiast 4% – rozsyłania ośmieszających zdjęć/filmików.

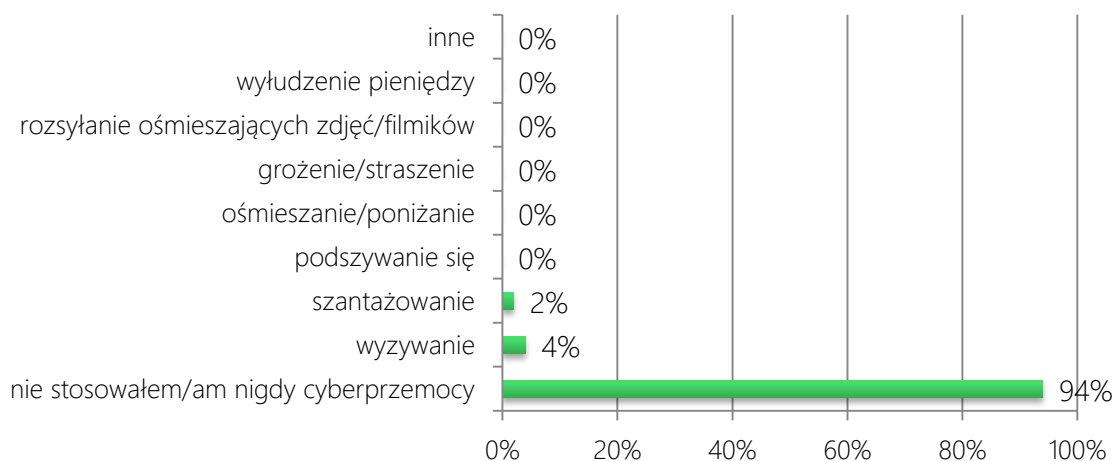
Wykres 38. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 6% respondentów, w tym: 4% – wyzywania, natomiast 2% – szantażowania. Zdecydowana większość badanych, bo aż 96% nie stosowała cyberprzemocy.

Wykres 39. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

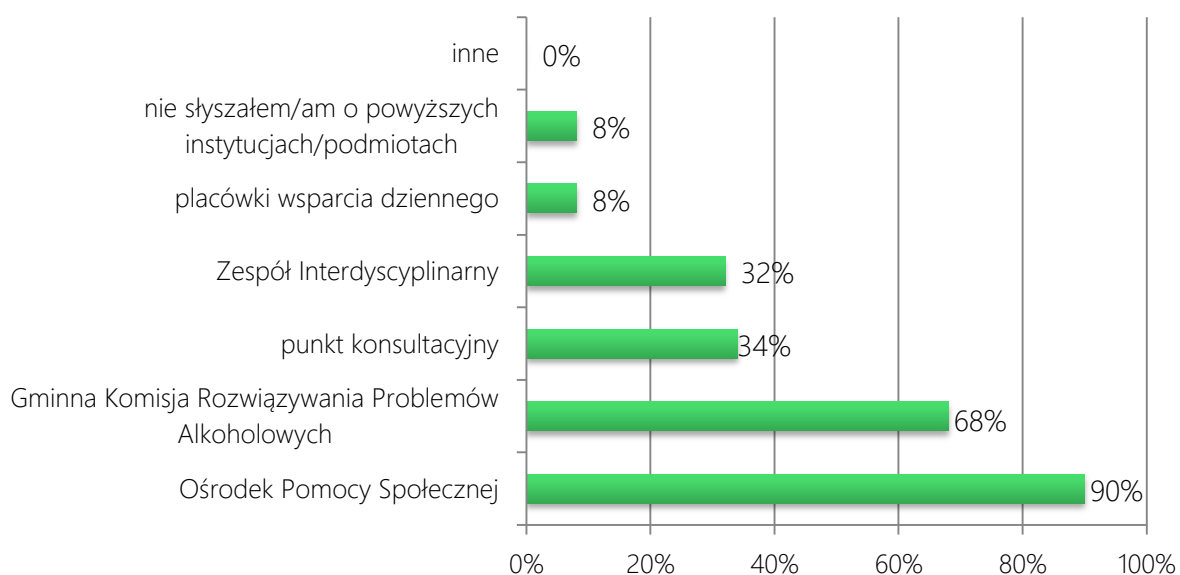

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

W pierwszym pytaniu bloku tematycznego dotyczącego działań profilaktycznych, zostało zadane pytanie o znajomość instytucji/placówek funkcjonujących na terenie Gminy. Jak wynika z prezentowanych danych, najczęściej badanych słyszało o Ośrodku Pomocy Społecznej (90%) oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (68%). Co trzeci ankietowany wskazał na punkt konsultacyjny (34%) oraz Zespół Interdyscyplinarne (32%), natomiast 8% wyróżniło placówki wsparcia dziennego. Ponadto, 8% respondentów nie słyszało o powyższych instytucjach/podmiotach.

Wykres 40. O jakich instytucjach/placówkach funkcjonujących na terenie Gminy Pan/i słyszał/a?

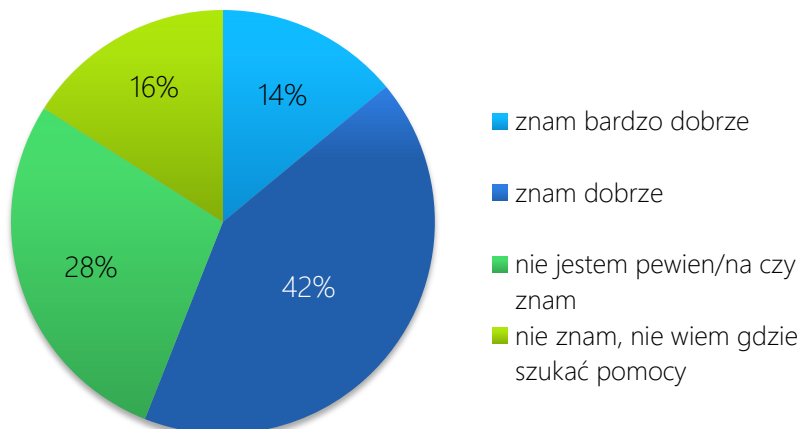

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kwestii znajomości danych kontaktowych do instytucji, gdzie można się zgłosić w razie problemów, wyniki kształtują się na zróżnicowanym poziomie. Co czwarty mieszkaniec biorący udział w badaniu nie jest pewny, czy zna takie dane kontaktowe (28%), 42% zna dobrze tego typu dane, a 14% zna je bardzo dobrze. 16% badanych stwierdziło, że nie zna danych do miejsc, w których można uzyskać pomoc i nie wie gdzie szukać pomocy.

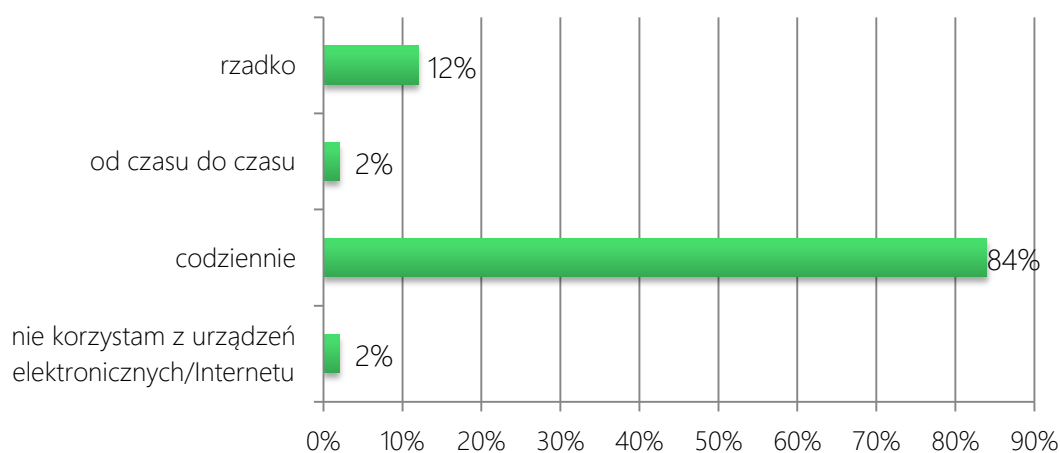
Wykres 41. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Kolejny blok pytań miał na celu sprawdzenie w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy gminy Michałowo korzystają z urzędzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż swój czas poświęca na to większość dorosłych mieszkańców. 84% badanych robi to codziennie, 2% – od czasu do czasu, 12% – rzadko, a tylko 2% respondentów zadeklarowało, że nie korzysta z tego rodzaju urzędzeń w ogóle.

Wykres 42. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urzędzeń elektronicznych i Internetu (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)?

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy,
którzy korzystają z urządzeń elektronicznych.

49 osób

Zadaliśmy respondentom pytanie również o to, ile czasu w ciągu dnia spędzają na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Najwięcej osób poświęca na to powyżej 1 godziny do 3 godzin (23 osoby, tj. 47%). Do 1 godziny korzysta 14 osób (29%), po 5 osób – powyżej 3 godzin do 5 godzin oraz powyżej 5 godzin do 7 godzin (po 10%), z kolei 2 respondentów poświęca na to duże ilości czasu – powyżej 7 godzin (4%).

Tabela 26. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	29%	14
powyżej godziny do 3 godzin	47%	23
powyżej 3 godzin do 5 godzin	10%	5
powyżej 5 godzin do 7 godzin	10%	5
powyżej 7 godzin	4%	2

W dalszej kolejności mieszkańcy mieli odpowiedzieć na pytanie, czy zdarza się im korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie zakładali. Twierdząco odpowiedziało 46 osób (94%), w tym: 10 osobom zdarza się to bardzo często (20%), 8 badanym – często (16%), 18 respondentom czasami (37%), a 10 osobom – rzadko (20%).

Tabela 27. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a?

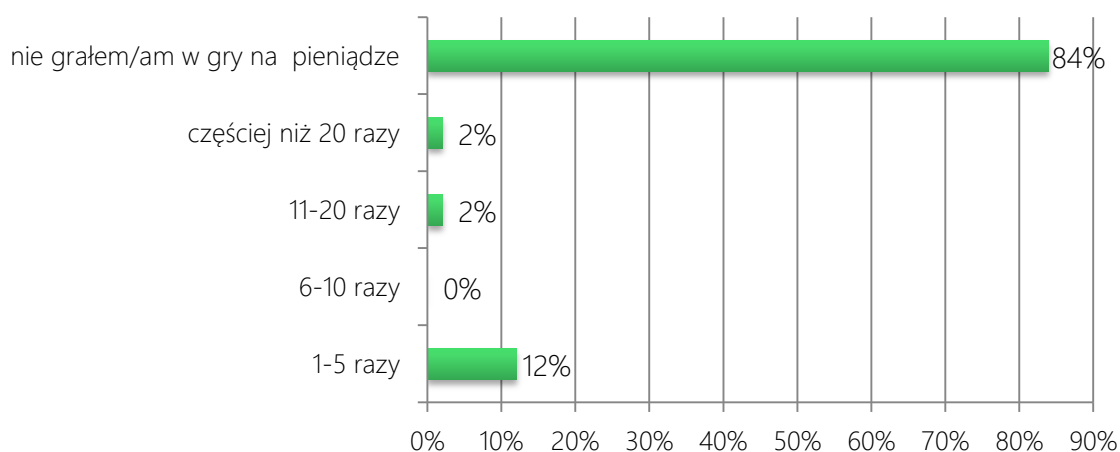
Odpowiedź	%	Liczba odp.
bardzo często	20%	10
często	16%	8
czasami	37%	18
rzadko	20%	10
nigdy	6%	3

HAZARD

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych przez dorosłych mieszkańców Gminy, respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy grali w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 16% dorosłych mieszkańców gminy Michałowo, wśród których 12% wskazało, że grało w nie 1-5 razy, natomiast po 2% przyznało, że podejmowało się tego 11-20 razy oraz częściej niż 20 razy.

Wykres 43. Jak często Pan/i grał/a lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Na kolejne pytanie odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy grali lub obstawiali gry na pieniądze.

8 osób

Analiza danych wskazuje na to, iż ponad połowa badanych deklarująca granie w gry na pieniądze przeznacza na to niskie kwoty, tj. 6-20 zł (5 osób, tj. 62%). Pojedyncze odpowiedzi padły na: 21-50 zł, 51-100 zł oraz powyżej 100 zł (po 13%).

Tabela 28. Jaką kwotę pieniężną jednorazowo przeznaczają Pan/i na gry na pieniądze?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-5 zł	0%	0
6-20 zł	62%	5
21-50 zł	13%	1
51-100 zł	13%	1
powyżej 100 zł	13%	1

W kolejnym pytaniu osoby grające w gry na pieniądze miały odpowiedzieć czy zdarzyło im się kiedykolwiek przeznaczyć na nie większą kwotę pieniężną niż wstępnie zakładali. 6 badanych odpowiedziało przecząco na to pytanie (75%), natomiast 2 osoby nie przewidują określonej kwoty na gry hazardowe (25%).

Tabela 29. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie	75%	6
nie przewiduję określonej kwoty	25%	2
tak	0%	0
nie wiem	0%	0

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy dorośli mieszkańcy.

50 osób

Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych/Internetu wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w opinii co trzeciego ankietowanego, nadmierne korzystanie z tego typu urządzeń wśród dorosłych mieszkańców stanowi problem (36%). Zdaniem aż 80% badanych problem ten występuje wśród dzieci i młodzieży.

Tabela 30. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/
Internetu stanowi w Gminie znaczny problem wśród:

wyszczególnienie	TAK	NIE
dorosłych mieszkańców	36%	64%
dzieci i młodzieży	80%	20%

W kolejnym pytaniu badani mieli ustosunkować się do kilku stwierdzeń. Z poniższej tabeli wynika, że:

- 52% badanych podejmuje się dobrowolnej pracy dodatkowej (nadgodziny),
- 58% respondentów nawet, gdy jest w domu to myśli o pracy,
- 66% ankietowanym zdarza się kupić więcej rzeczy, niż początkowo przewidywali,
- 10% badanych zdarza się kupić rzeczy, które przekraczają ich możliwości finansowe,
- 22% osób „zajada” stres i intensywne emocje,
- 16% badanych kontroluje swoją wagę przez intensywne ćwiczenia i restrykcyjną dietę.

Tabela 31. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu.

wyszczególnienie	TAK	NIE
Podejmuję się dobrowolnej pracy dodatkowej (nadgodziny).	52%	48%
Nawet gdy jestem w domu, myślę o pracy.	58%	42%
Zdarza mi się kupić więcej rzeczy niż początkowo przewidywałem/am.	66%	34%
Zdarza mi się kupić rzeczy, które przekraczają moje możliwości finansowe.	10%	90%
„Zajadam” stres i intensywne emocje.	22%	78%
Kontroluję swoją wagę przez intensywne ćwiczenia i restrykcyjną dietę.	16%	84%

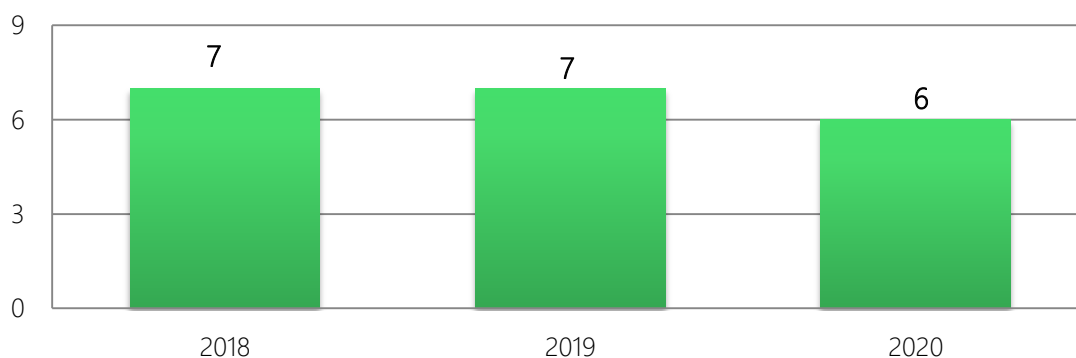

PROBLEM UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY MICAŁOWO

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak leczenie, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2020 roku z pomocy i wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 6 rodzin. W porównaniu do roku 2018 roku zauważyć można nieznaczny spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu o 1. W 2020 roku ogólna liczba rodzin objętych pomocą MGOPS wyniosła 243, co oznacza, że rodziny borykające się z problemem alkoholowym stanowiły 2% ogółu. Na przestrzeni lat 2018-2020 żadna z rodzin zamieszkujących gminę Michałowo nie korzystała ze wsparcia MGOPS z powodu narkomanii.

Wykres 44. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

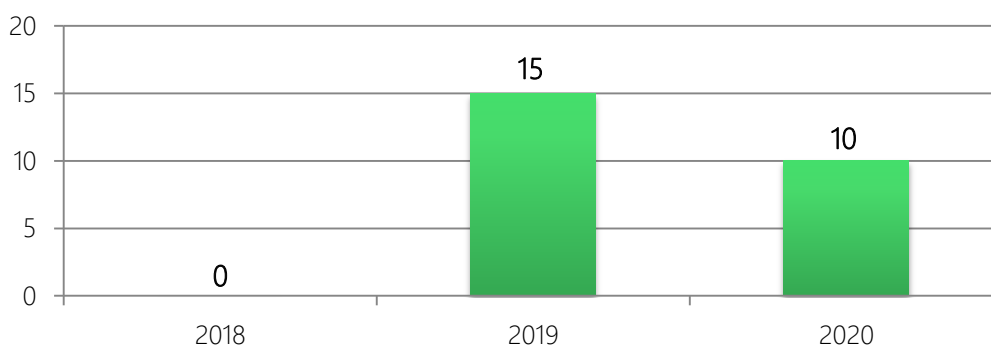

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

W kwestii przeciwdziałania uzależnieniom funkcjonariusze Policji podejmują działania w postaci zatrzymywania osób nietrzeźwych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia. Na przestrzeni lat 2018-2020 w Gminie liczba osób, które zostały przewiezione do pomieszczeń policyjnych, w celu wytrzeźwienia ulegała wahaniom. W 2018 roku nie zaszła taka konieczność, w 2019 roku liczba osób wyniosła 15, z kolei w 2020 roku kształtowała się na poziomie 10. Szczegółowe dane przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Wykres 45. Liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2018, 2019 i 2020

Jednym z głównych zadań Policji jest zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa, zarówno w miejscu publicznym, ale i w środowisku domowym, gdy członek/członkowie rodziny dopuszczają się stosowania przemocy wobec innych. W przypadku rozpoznania takich sytuacji funkcjonariusze podejmują interwencje domowe. Jak potwierdzają policyjne statystyki, przemoc jest ściśle skorelowana z problemem uzależnienia, bowiem z reguły większość podjętych interwencji w sprawie przemocy w rodzinie jest wynikiem spożywania przez członka rodziny alkoholu.

Ważnym aspektem działalności Policji jest również prowadzenie szerokich akcji edukacyjnych i prewencyjnych, dlatego co roku funkcjonariusze wraz z placówkami oświatowymi organizują szereg kampanii w zakresie problemów społecznych, w tym sięgania po alkohol i inne substancje psychoaktywne.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Problem uzależnień w gminie Michałowo przybiera różne formy. Wśród nich znajdują się zaburzenia nie związane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, ale z niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów, uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go, natomiast problemem, który potencjalnie może zostać włączony w grono zaburzeń behawioralnych jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry internetowe.

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do rzeczywistych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe, powoduje dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, jak poczucie wewnętrznego przymusu i myśli intruzywnych, które nie pozwalają na skupienie uwagi na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach w rodzinie i z rówieśnikami.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze, niezbędne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosować odpowiednie działania profilaktyczne zapobiegające występowaniu problemów w tym zakresie.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych osób jest problemem powszechnym i zauważalnym na terenie gmin w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni on-line przez znaczącą część swojego czasu. W związku

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

z korzystaniem z nowych technologii zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe narażone są na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od smartfonów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia – pornografię, treści pełne przemocy, *fake newsy*, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń elektronicznych, w tym z Internetu, pozostanie jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi i może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Biorąc to pod uwagę niezbędne jest podejmowanie działalności edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży w zakresie bezpiecznego poruszania się po świecie on-line oraz uświadamianie ich na temat konsekwencji poświęcania na to zbyt wiele czasu.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE MICHAŁOWO

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie, powołana przez Burmistrza Michałowa do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.). Według stanu na koniec 2020 roku Komisja liczyła 8 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA w Michałowie podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela. W 2020 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 12 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 2 członkami ich rodzin. Podjęto wówczas również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 8 osób z problemem alkoholowym oraz wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 4 mieszkańców Gminy. Na przestrzeni lat 2018-2020 odnotowany został spadek liczby osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy o 52%. W przypadku liczby członków rodzin osób uzależnionych, z którymi GKRPA podjęła rozmowy, w 2019 roku nastąpił wzrost względem roku 2018 o 40% (2 osoby), natomiast w 2020 roku dostrzegalny był spadek w stosunku do roku poprzedniego o 71% (5 osób). Liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do zobowiązania ich poddaniu się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia oraz liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego ulegała niewielkim wahaniom – spadła w 2019 roku i ponownie wzrosła w 2020 roku. Spadek liczby osób wobec, których GKRPA w Michałowie podejmowała działania, wynikać może z obostrzeń sanitarnych narzuconych przez trwającą w 2020 roku pandemię COVID-19.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

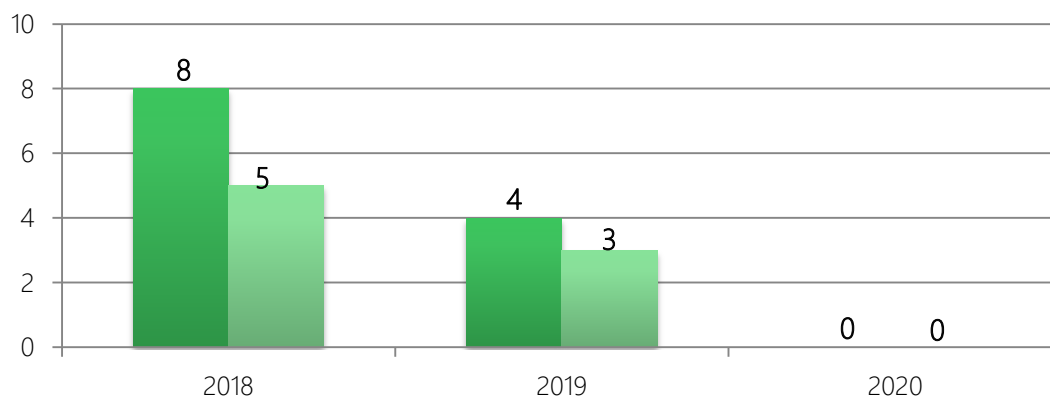
Tabela 32. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	25	14	12
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	5	7	2
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	9	7	8
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	3	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2018, 2019 i 2020

Problem przemocy w rodzinie jest ściśle skorelowany z problemem uzależnień, wobec tego członkowie GKRPA kontaktują się również z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc. W 2020 roku członkowie Komisji nie podjęli rozmów z osobami doświadczającymi, ani stosującymi przemoc w rodzinie. W latach poprzednich prowadzono rozmowy interwencyjne, jednakże na przestrzeni lat 2018-2020 zauważalny jest spadek w tym zakresie, co dokładniej przedstawiają dane zawarte na poniższym wykresie.

Wykres 46. Liczba osób doświadczających i stosujących przemoc, z którymi GKRPA w Michałowie przeprowadziła rozmowy interwencyjne w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2018, 2019 i 2020

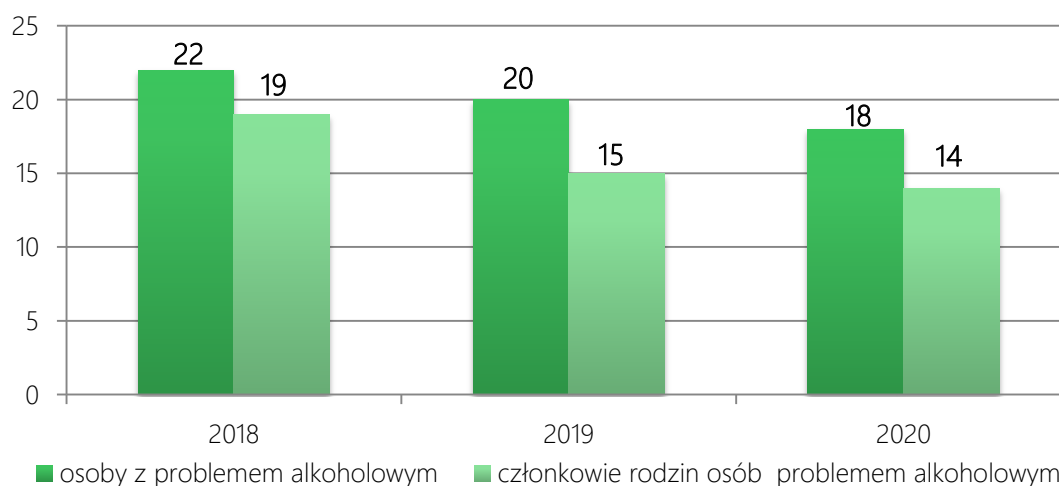

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc z terenu gminy Michałowo, mogą skorzystać z pomocy i wsparcia **Punktu Konsultacyjnego**, który w 2020 roku był czynny 16 godzin w miesiącu.

W 2020 roku w Punkcie Konsultacyjnym udzielono 65 porad dla 18 osób z problemem alkoholowym oraz 20 porad dla 14 dorosłych członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu. Dane źródłowe wykazują, że na przestrzeni lat 2018-2020 liczba osób z problemem alkoholowym zgłaszających się po poradę do Punktu, jak i liczba dorosłych członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu, w tym osób współuzależnionych i DDA regularnie spadała. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba osób uzależnionych, którym udzielono porady w Punkcie zmniejszyła się o 18%, z kolei liczba dorosłych członków ich rodzin uległa spadkowi o 26%. Sytuacja ta wynikać może z okoliczności pandemicznych, która wystąpiła w 2020 roku.

Tabela 33. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2018, 2019 i 2020

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Na terenie gminy Michałowo działalność prowadzi samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym **AA – Anonimowi Alkoholicy „Razem”**, a także **samopomocowa grupa dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (AI-Anon)**.

GKRPA zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. Na przestrzeni lat 2019-2020 prowadzone były **programy rekomendowane** w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN, z obszaru profilaktyki uniwersalnej. Wzięło w nich wówczas udział:

- w 2019 roku 143 uczniów, 4 nauczycieli i 37 rodziców,
- w 2020 roku 99 uczniów i 4 nauczycieli (programy „Unplugged” i „Przyjaciele Zippiego”).

W zakresie działalności profilaktycznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie inicjuje szereg działań edukacyjnych dla najmłodszej części społeczeństwa, ale także rodziców i nauczycieli. Z uwagi na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 roku, możliwość realizacji szeroko zakrojonych oddziaływań została ograniczona, niemniej programami profilaktycznymi z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży spoza katalogu rekomendacji objętych zostało 41 uczniów. Ponadto, w omawianym roku udało się zorganizować jednorazowe prelekcje i pogadanki, spektakle oraz konkursy, w których wzięło udział łącznie 258 uczestników.

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE MICHAŁOWO

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

W roku 2020 wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Michałowo wyniosła łącznie 7 347 041,72 zł, w tym 3 804 049,79 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 575 112,88 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa), a także 2 967 879,05 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1. Można zauważyć, że wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do 2018 roku wzrosła o 17%.

Rysunek 6. Wartość sprzedanego na terenie gminy Michałowo alkoholu w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2018, 2019 i 2020

W 2020 roku Gminę zamieszkiwały łącznie 5 174 osoby, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na każdą pełnoletnią osobę wyniosła wówczas 1 419,99 zł, co jest wartością wyższą w porównaniu do roku 2018 aż o 23%. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalny jest regularny wzrost wartości sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

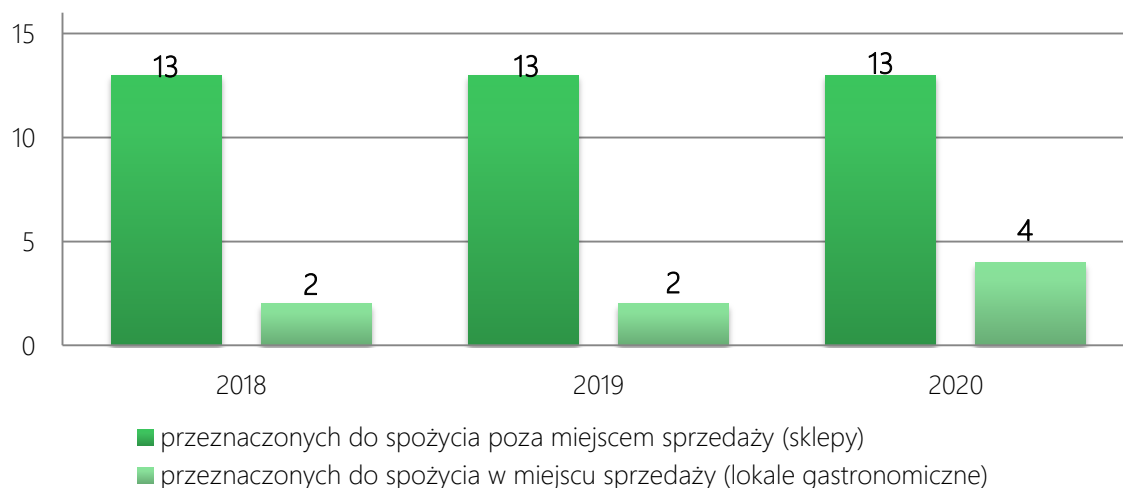
Rysunek 7. Wartość sprzedanego na terenie gminy Michałowo alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2018, 2019 i 2020

W roku 2020 na terenie gminy Michałowo działalność prowadziło łącznie 17 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 13 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepów) i 4 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych utrzymywała się na względnie stałym poziomie, jednakże w 2020 roku w porównaniu do lat poprzednich wzrosła liczba lokali gastronomicznych o 2 nowe punkty.

Wykres 47. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2018, 2019 i 2020

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Na przestrzeni ostatnich trzech lat w województwie podlaskim zauważalny był znaczny wzrost liczby dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu, co świadczy o działaniach ograniczających podaż i dostępność napojów alkoholowych na terenie województwa. Niemniej, w gminie Michałowo występowała odwrotna tendencja w tym zakresie. W 2020 roku w województwie na 1 punkt sprzedaży przypadało 381 osób, natomiast w Gminie były to 304 osoby, co oznacza, że na jej terenie sytuacja kształtowała się na mniej korzystnym poziomie.

Tabela 34. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie podlaskim oraz gminie Michałowo w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie podlaskim	348	357	381
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Michałowo	361	354	304

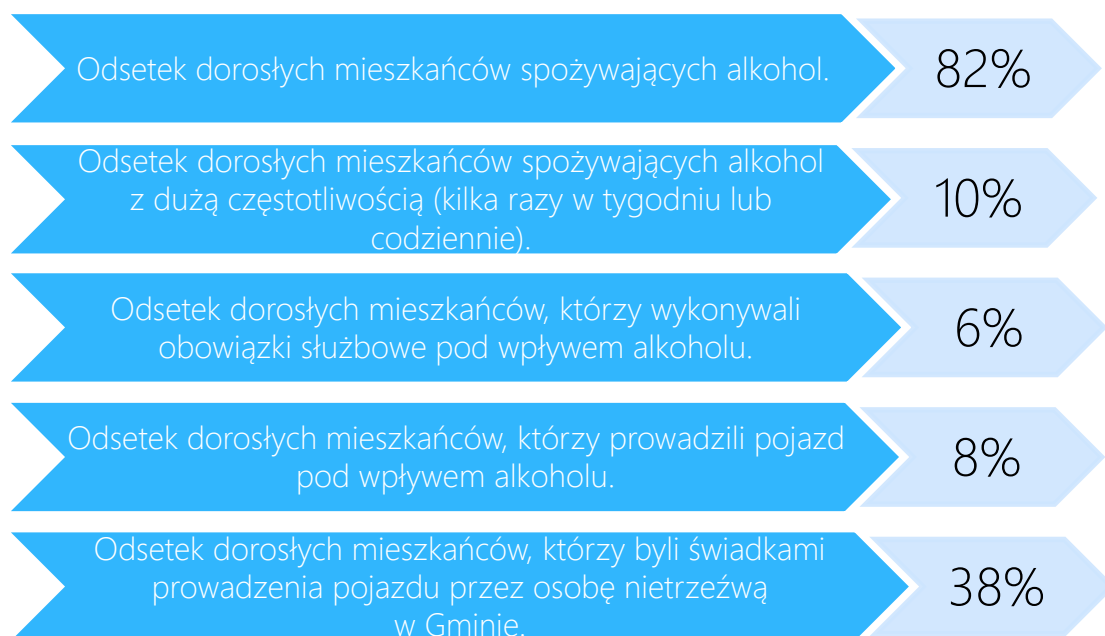
Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za lata 2018, 2019 i 2020

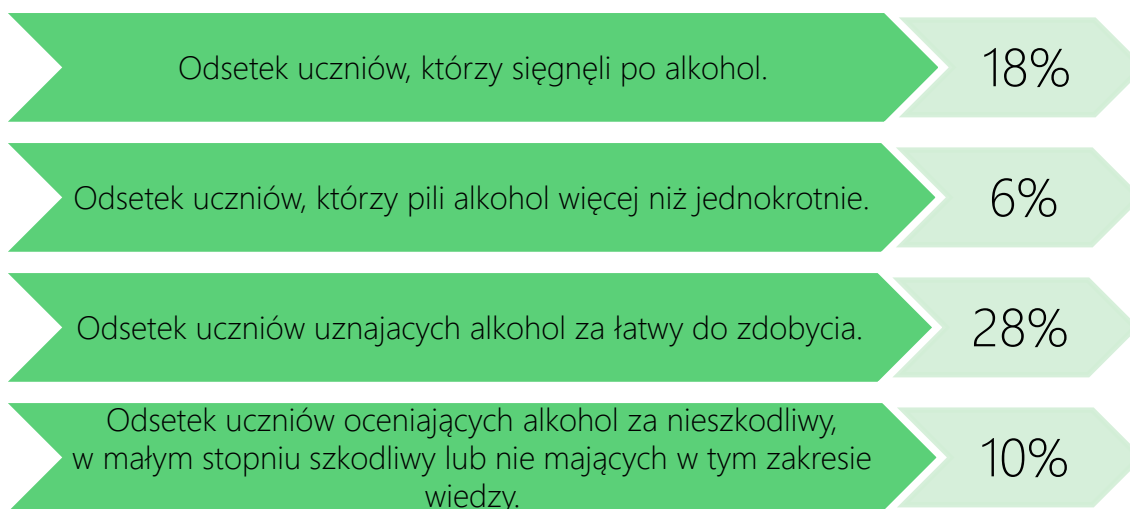
SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

Niniejszy rozdział przedstawia syntezę wyników badań społecznych przeprowadzonych w 2022 roku na terenie gminy Michałowo, mających na celu identyfikację występujących wśród mieszkańców problemów społecznych. Badanie obejmowało przede wszystkim kwestie stosowania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień, w tym od alkoholu i narkotyków/dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych.

Problem alkoholowy wśród dorosłych mieszkańców

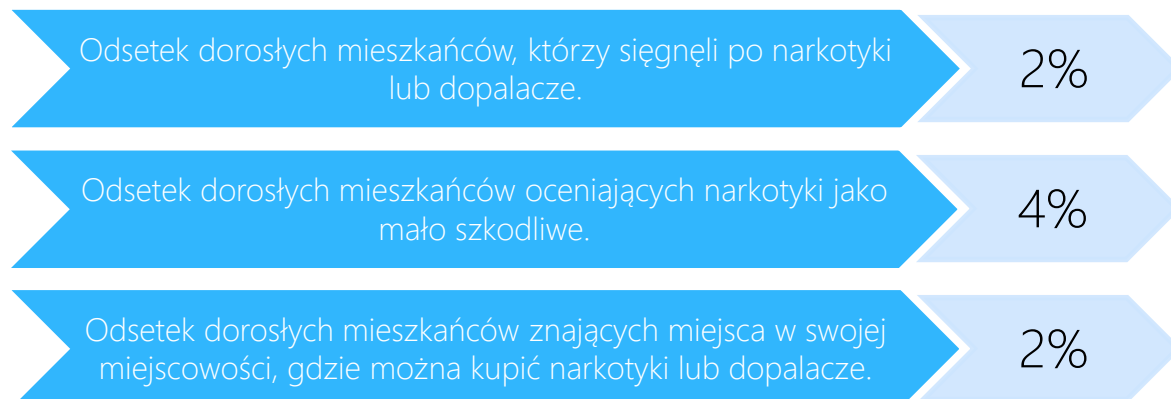
Problem alkoholowy wśród uczniów

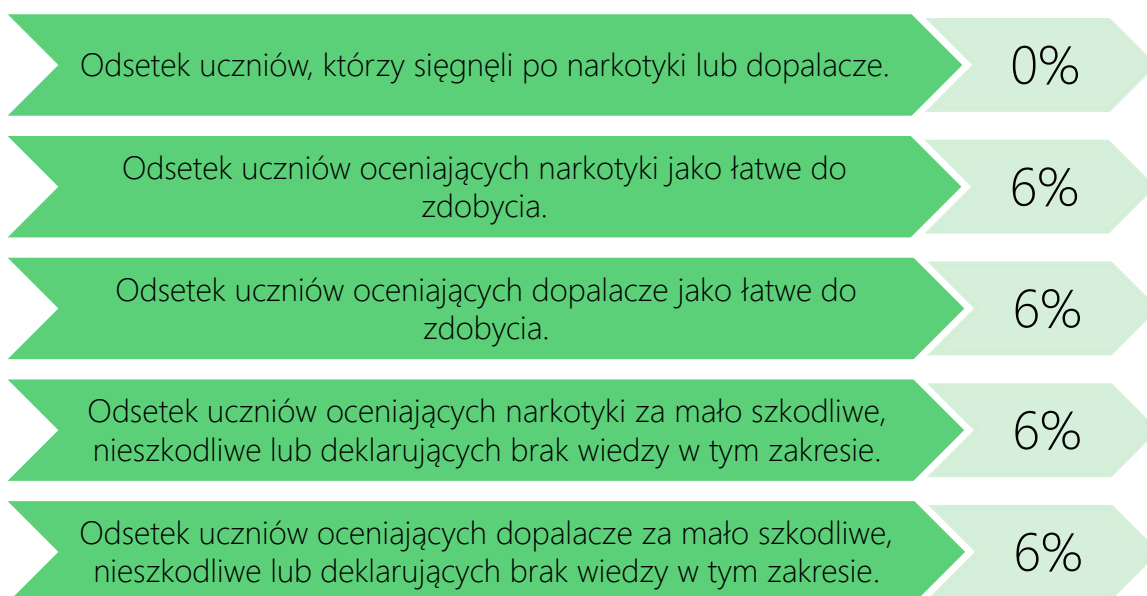

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

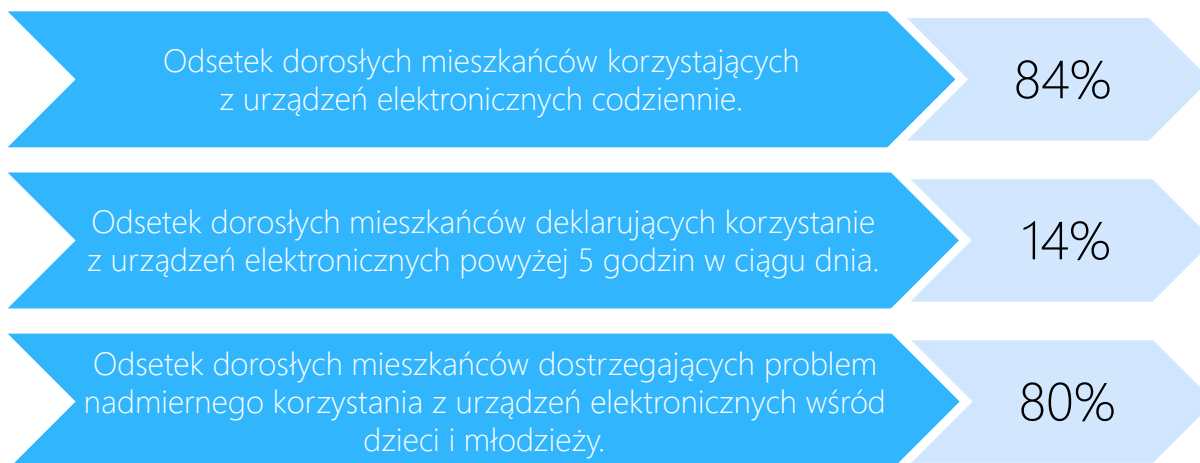
Problem narkotykowy wśród dorosłych mieszkańców

Problem narkotykowy wśród uczniów

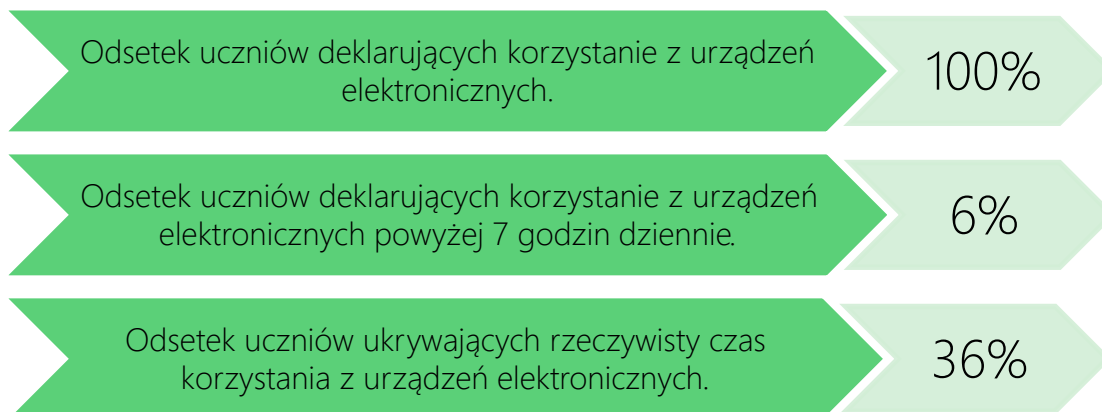
Korzystanie z urzędzeń elektronicznych wśród dorosłych mieszkańców

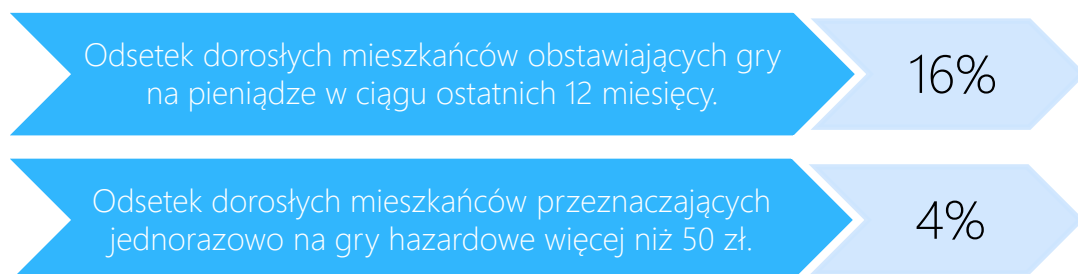

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

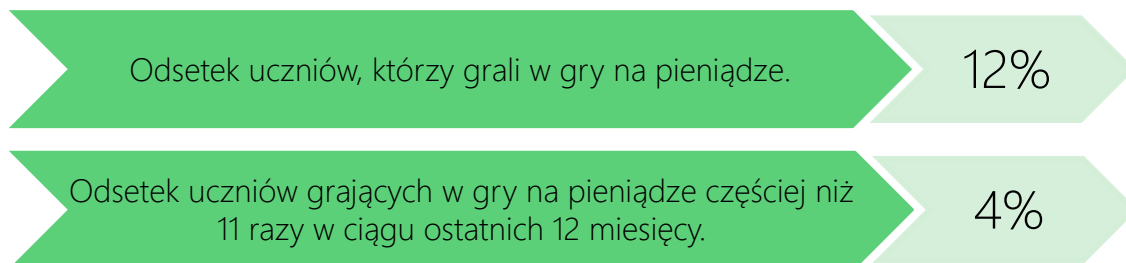
Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród uczniów

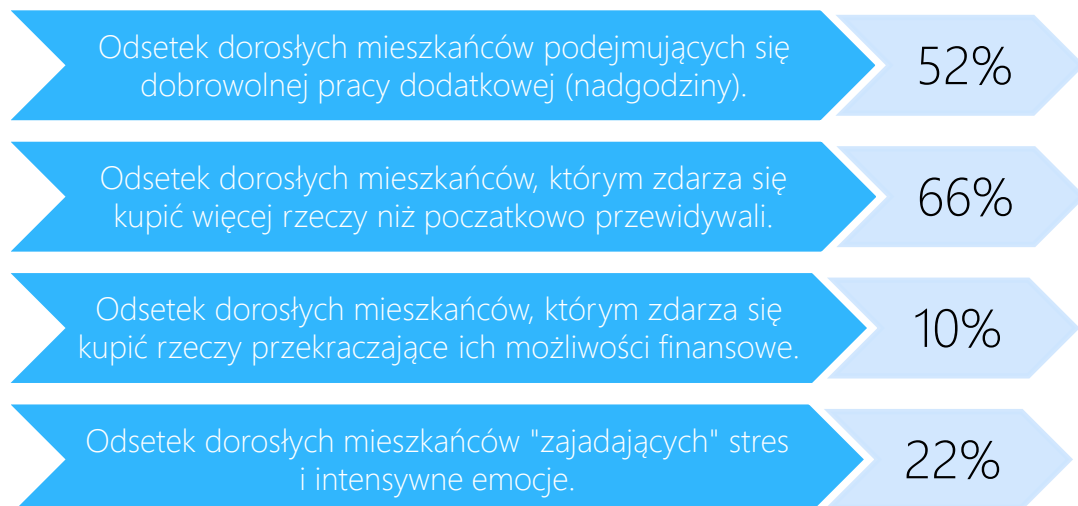
Granie w gry na pieniądze wśród dorosłych mieszkańców

Granie w gry na pieniądze wśród uczniów

Pozostałe uzależnienia behawioralne w opinii dorosłych mieszkańców

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY

- Prowadzenie różnorodnej działalności kulturalnej pozytywnie wpływającej na rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży oraz integrację społeczności lokalnej.
- Rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa, rekreacyjna i oświatowa.
- Rozwinięta baza instytucjonalna i zasoby ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności (m.in. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).
- Udzielanie specjalistycznego wsparcia dla osób z problemem uzależnień oraz przemocy w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych

SŁABE STRONY

- Problem depopulacji – ujemny przyrost naturalny.
- Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym.
- Konieczność udzielania wsparcia z powodu problemu uzależnienia od alkoholu, a także przemocy w rodzinie.
- Ścisła korelacja problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Spadek liczby rozmów prowadzonych przez GKRPA z osobami uzależnionymi oraz członkami ich rodzin, a także z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc, na co mogła wpłynąć trwająca pandemia koronawirusa.
- Wzrost wartości sprzedanego alkoholu w Gminie na przestrzeni ostatnich lat.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

i ich rodzin.

- Świadczenie profesjonalnego wsparcia mieszkańcom dzięki wykwalifikowanej kadrze lokalnego systemu wsparcia.
- Prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej i profilaktycznej wśród dzieci, rodziców oraz innych grup.
- Niewielki odsetek dorosłych mieszkańców eksperymentujących z dopalaczami oraz narkotykami oraz brak uczniów deklarujących sięganie po tego rodzaju substancje psychoaktywne.
- Względnie niski odsetek dzieci i młodzieży sięgających po papierosy tradycyjne i e-papierosy.
- Stosunkowo wysoki odsetek mieszkańców mających świadomość szkodliwego wpływu alkoholu na dziecko w okresie prenatalnym.
- Mniej korzystna sytuacja Gminy pod względem liczby pełnoletnich osób przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu, w porównaniu do województwa podlaskiego.
- Występowanie na terenie Gminy problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.
- Niski wiek inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.
- Brak świadomości części młodzieży uczącej się, w zakresie szkodliwości e-papierosów.
- Stosunkowo wysoka dostępność do alkoholu oraz papierosów dla osób niepełnoletnich na terenie Gminy.
- Niska świadomość części dorosłych mieszkańców na temat zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu przez kobiety ciężarne.
- Podejmowanie zachowań hazardowych przez dzieci i młodzież, a także osoby dorosłe w Gminie.
- Poświęcanie znacznej ilości czasu na korzystanie z Internetu i urządzeń elektronicznych przez uczniów.
- Doświadczanie przez dzieci negatywnych konsekwencji korzystania z Internetu.
- Część mieszkańców popierająca kary fizyczne wobec dzieci, bądź nie mająca wiedzy w tym zakresie.
- Możliwość wystąpienia uzależnienia od pracy (pracoholizmu) oraz od zakupów (zakupoholizmu) wśród ponad połowy dorosłych ankietowanych.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

SZANSE

- Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.
- Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie uzależnieniom.
- Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Organizowanie szkoleń podnoszących umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką uzależnień oraz przemocy oraz pracujących z osobami uzależnionymi.
- Dostęp do informacji oraz bezpłatnej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktu Konsultacyjnego.
- Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi.
- Udzielanie konsultacji psychologiczno-pedagogicznych dla rodzin.
- Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
- Wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia.
- Wzrost świadomości społecznej na temat negatywnych konsekwencji wynikających z uzależnień.
- Rozwijająca się współpraca międzyinstytucjonalna.

ZAGROŻENIA

- Negatywne wzorce zachowań społecznych, w szczególności w zakresie okazjonalnego sięgania po alkohol (podczas uroczystości i świąt).
- Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy.
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy.
- Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym.
- Przewlekłość spraw prowadzonych przez sąd w zakresie przymusowego leczenia odwykowego.
- Wzrost problemów opiekuńczo wychowawczych w rodzinach.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym inicjacji alkoholowej i narkotykowej przez dzieci i młodzież, skutkujące problemami uzależnień.
- Nasilenie się problemu marginalizacji i wykluczenia społecznego w środowiskach dotkniętych uzależnieniami.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Zwiększenie dostępu do substancji psychoaktywnych w Gminie.
- Promowanie środków psychoaktywnych w mediach społecznościowych.
- Niska skuteczność działań podejmowanych w zakresie przymusowego leczenia odwykowego.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

Przeciwdziałanie powstawaniu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz związanych z uzależnieniami behawioralnymi, zmniejszenie skali obecnie występujących problemów w zakresie uzależnień, a także ograniczanie negatywnych skutków wynikających z nadużywania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz podejmowania czynności.

Celami strategicznymi Programu są:

1. Ograniczenie skali spożycia napojów alkoholowych oraz sięgania po inne substancje psychoaktywne, a także odpowiednie diagnozowanie i minimalizowanie problemu uzależnień behawioralnych.
2. Wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii i rehabilitacji społeczno-zawodowej dla osób uzależnionych.
4. Regularne podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych podmiotów zajmujących się problemami uzależnień oraz przemocy w rodzinie.
5. Bieżące monitorowanie skali problemów uzależnień w Gminie i rozpoznawanie środowisk dotkniętych tym problemem oraz szczególnie zagrożonych uzależnieniami.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Cele operacyjne Programu postawione są na podstawie zidentyfikowanych problemów i należą do nich:

- Ograniczanie skali spożywania alkoholu oraz zażywania substancji psychoaktywnych zarówno przez dzieci i młodzież, jak i dorosłych mieszkańców.
- Zmniejszanie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży.
- Zminimalizowanie liczby interwencji podejmowanych wobec osób nietrzeźwych.
- Opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej przez dzieci i młodzież.
- Promowanie wiedzy odnośnie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków, a także udostępnianie informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia.
- Poprawa dostępności i jakości usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla rodzin i osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz czynności.
- Podniesienie skuteczności systemu motywowania do podjęcia i kontynuowania leczenia odwykowego osób uzależnionych.
- Aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych w środowisku lokalnym.
- Wczesna diagnoza problemu uzależnień behawioralnych w Gminie, szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży uczącej się.
- Zwiększenie form wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień behawioralnych.
- Profilaktyka podejmowania niekontrolowanych zachowań i czynności przez dzieci i młodzież oraz dorosłych mieszkańców Gminy.
- Poprawa ogólnego stanu psychicznego lokalnej społeczności.
- Systematyczna ocena stanu zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie dla dzieci i młodzieży programów z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, przeciwdziałania przemocy, promocji zdrowia oraz bezpieczeństwa.	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, PP, NGO.
2.	Rozwijanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz promowanie uczestnictwa w nich.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UM, MOSiR, GB, GOK, NGO, placówki oświatowe.
3.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE, IPiN.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UM, GKRPA, placówki oświatowe.
4.	Organizowanie oraz dofinansowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie profilaktyki używania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, MGOPS, NGO.
5.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi oraz narkomanii.	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, MGOPS, PP, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR, NGO.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

6.	Organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, psychologicznych, socjoterapeutycznych, profilaktycznych oraz z zakresu terapii pedagogicznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci objętych wsparciem.	UM, MGOPS, placówki oświatowe, PPP, NGO.
7.	Organizowanie konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień.	Liczba uczestników konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień. Liczba zorganizowanych konkursów.	MGOPS, GKRPA, NGO, UM, MOSiR, placówki oświatowe, PP, GOK, GB.
8.	Popularyzowanie informacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz promocji zdrowia za pośrednictwem ulotek, broszur i plakatów.	Liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych i promocyjnych.	UM, placówki oświatowe, MGOPS, GKRPA, NGO, MOSiR, GOK, GB, placówki ochrony zdrowia.
9.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność dotyczącą profilaktyki uzależnień, udzielania pomocy osobom nadużywającym alkoholu, uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz osobom doznającym przemocy w rodzinie.	Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia finansowego.	UM, NGO.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

10.	Popularyzowanie informacji dotyczących FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy) oraz FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Płodowych) wśród dorosłych mieszkańców oraz starszych uczniów, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych i organizowanie pogadarek	Szacunkowa liczba odbiorców materiałów edukacyjnych. Liczba uczestników pogadarek.	UM, MGOPS, GKRPA, NGO, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
11.	Współpraca z Policją, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, instytucjami oświatowymi i kulturalnymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy, w zakresie propagowania zasad trzeźwości i promocji zdrowia.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami działającymi na terenie Gminy, w zakresie wzmacniania abstynencji i promowania jej.	UM, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ZI, MGOPS, PP, PK, MOSiR, GOK, GB.
12.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom w kryzysie.	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników szkoleń.	UM, GKRPA, ZI, PK.
13.	Doposażenie GKRPA w sprzęt, materiały niezbędne do zapewnienia realizacji zadań Programu.	Kwota doposażenia Liczba zakupionych przedmiotów/sprzętu/materiałów i innych niezbędnych do realizacji zadań rzeczy.	UM.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

14.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla podmiotów handlujących napojami alkoholowymi.	Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych. Liczba wydanych materiałów edukacyjnych.	GKRPA, UM.
15.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim.	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.	GKRPA, UM.
16.	Podjęcie działań pokontrolnych, a w razie konieczności interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych. Liczba wszczętych postępowań mandatowych przez PP w związku z kontrolami.	GKRPA, UM, PP.
17.	Opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przepisami prawa miejscowego.	Liczba wydanych opinii (postanowień) o lokalizacji punktu sprzedaży.	GKRPA.
18.	Podjęcie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego, przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu, motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego. Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące. Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego. Liczba osób, które zakończyły leczenie odwykowe.	GKRPA, UM.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

19.	<p>Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu: zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia, występowanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w charakterze strony przed sądem w spawach o leczenie odwykowe, zakładanie „Niebieskich Kart” i przekazywanie ich do Zespołu Interdyscyplinarnego, powiadomienie Komendy Powiatowej Policji lub prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.</p>	<p>Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego i liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego. Liczba założonych „Niebieskich Kart”.</p>	GKRPA.
20.	<p>Organizowanie wsparcia i pomocy osobom z problemem alkoholowym, narkotykowym i uzależnień behawioralnych.</p>	<p>Liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym. Liczba zorganizowanych działań wspierających osoby z problemem narkotykowym, alkoholowym i uzależnień behawioralnych.</p>	UM, NGO, GKRPA, MGOPS, PK.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

21.	Wspieranie socjalne i terapeutyczne osób bezdomnych dotkniętych uzależnieniami, będących w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób bezdomnych objętych wsparciem członków GKRPA.	UM, MGOPS, GKRPA, PK.
22.	Tworzenie warunków do rozwoju stowarzyszeń trzeźwościowych, grup samopomocowych dla osób uzależnionych (AA) oraz grup dla osób współuzależnionych (AL-Anon).	Liczba osób objętych działaniami grup samopomocowych.	UM, GKRPA, NGO.
23.	Prowadzenie konsultacji i udzielanie porad terapeutycznych, psychologicznych oraz prawnych.	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym (prawne, terapeutyczne, psychologiczne). Liczba udzielonych porad.	UM, MGOPS, PCPR, PPP, PK.
24.	Kontynuacja prowadzenia Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin na terenie Gminy.	Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego. Liczba udzielonych porad.	UM, GKRPA, PK.
25.	Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty” prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny.	ZI, MGOPS, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
26.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu przemocy w rodzinie i sposobów jej przeciwdziałania.	Liczba rozpowszechnionych informacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	GKRPA, MGOPS, UM, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ZI, PP, PK.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

27.	Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci poprzez prowadzenie programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, a w szczególności realizowanie programów rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia.	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, PP, NGO.
28.	Organizowanie dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół podstawowych pogadań na temat niebezpieczeństw w sieci.	Liczba zorganizowanych pogadań. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	UM, GKRPA, PP, placówki oświatowe.
29.	Rozwijanie oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, podnoszenie ich atrakcyjności oraz promowanie uczestnictwa w nich.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UM, MOSiR, GOK, GB, NGO, placówki oświatowe.
30.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka.	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba rodziców/nauczycieli uczestniczących w warsztatach.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, MGOPS.
31.	Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-informacyjnych z zakresu uzależnień behawioralnych oraz organizowanie lokalnych kampanii.	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, MGOPS, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR, NGO.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

32.	Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zajmujących się wsparciem osób uzależnionych.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach, itp. w celu podniesienia umiejętności i kompetencji.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, MGOPS, PP, PK, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR, NGO.
33.	Inicjowanie działań w celu utworzenia grupy wsparcia dla osób dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi.	Liczba działań podjętych w celu utworzenia w Gminie grupy wsparcia.	UM, MGOPS, GKRPA, NGO.
34.	Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie artykułów na stronach internetowych Gminy oraz kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszura, ulotki).	Liczba opublikowanych artykułów. Liczba upowszechnionych broszur/ulotek.	UM, MGOPS, GKRPA.
35.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w szkołach.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	UM, MGOPS, GKRPA, placówki oświatowe.
36.	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wymiany informacji dotyczących polityki antyalkoholowej, antynarkotykowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także działań pomocowych.	Liczba instytucji współpracujących ze sobą w ramach profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomani, a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej.	GKRPA, MGOPS, PP, PK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ZI, PPP.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

37.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych na terenie Gminy.	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej. Liczba przeprowadzonych diagnoz.	UM, GKRPA, PP, PK, MGOPS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
-----	--	--	---

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie ustala się wynagrodzenie:
  - a) Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie – 390,00 zł brutto,
  - b) Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie – 230,00 zł brutto.
2. Wynagrodzenie, o którym mowa przysługuje:
  - a) za udział w posiedzeniach Komisji,
  - b) za przeprowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych.
3. Wynagrodzenie będzie wypłacane na podstawie listy obecności.
4. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie przysługuje również zwrot kosztów wyjazdów związanych z wykonywaniem pracy Komisji w terenie oraz kosztów udziału w szkoleniach na zasadach określonych w rozporządzeniu dotyczącym ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców gminy Michałowo, z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu, urządzeń elektronicznych i innych czynności, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

REALIZACJA PROGRAMU PROFIAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE MICHAŁOWO NA LATA 2022-2025

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo na lata 2022-2025 jest Urząd Miejski w Michałowie.
2. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo na lata 2022-2025 realizowany będzie od 1 kwietnia 2022 roku do 31 grudnia 2025 roku.

ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo na lata 2022-2025 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdział 85153 – przeciwdziałanie narkomanii oraz rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

- o analizę dokumentów,
- o badanie ankietowe adresatów Programu,
- o badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy realizowanego programu, realizator Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo na lata 2022-2025, tj. Urząd Miejski w Michałowie na czele z Burmistrzem, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Miejskiej w Michałowie w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz przekazanie jej Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Wykorzystane techniki badawcze podczas badania	8
Rysunek 2. Struktura próby badawczej.....	9
Rysunek 3. Położenie gminy Michałowo na mapie powiatu białostockiego.....	10
Rysunek 4. Płeć:	18
Rysunek 5. Płeć:	41
Rysunek 6. Wartość sprzedanego na terenie gminy Michałowo alkoholu w latach 2018-2020.....	70
Rysunek 7. Wartość sprzedanego na terenie gminy Michałowo alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca w latach 2018-2020.....	71

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Michałowo w latach 2018-2020.....	11
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020.....	11
Wykres 3. Ludność gminy Michałowo według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku.....	14
Wykres 4. Wiek:.....	19
Wykres 5. Klasa:.....	19
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol?	20
Wykres 7. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)?	22
Wykres 8. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)?.....	23
Wykres 9. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?	25
Wykres 10. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to:.....	26

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 11. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?	27
Wykres 12. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?	28
Wykres 13. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?	28
Wykres 14. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby?	30
Wykres 15. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?	32
Wykres 16. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?	32
Wykres 17. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?	33
Wykres 18. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemocy w Internecie)?	33
Wykres 19. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych? Zaznacz na ile były one dla Ciebie przydatne.	35
Wykres 20. Czy chciał/abyś brać udział w poniżej wymienionych zajęciach profilaktycznych?	36
Wykres 21. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej?	37
Wykres 22. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)	40
Wykres 23. Wiek:	42
Wykres 24. Wykształcenie:	42
Wykres 25. Jak często spożywa Pan/i alkohol?	43
Wykres 26. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?	45
Wykres 27. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?	46
Wykres 28. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol?	46
Wykres 29. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)?	47

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 30. Jak często pali Pan/i e-papierosy?	49
Wykres 31. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?	49
Wykres 32. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?	50
Wykres 33. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?	51
Wykres 34. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?	51
Wykres 35. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?	52
Wykres 36. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby?	54
Wykres 37. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?	54
Wykres 38. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, którejś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?	55
Wykres 39. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?	55
Wykres 40. O jakich instytucjach/placówkach funkcjonujących na terenie Gminy Pan/i słyszał/a?	56
Wykres 41. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?	57
Wykres 42. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych i Internetu (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)?	57
Wykres 43. Jak często Pan/i grał/a lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	59
Wykres 44. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020	62

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Wykres 45. Liczba osób nietrzeźwych zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020.....	63
Wykres 46. Liczba osób doświadczających i stosujących przemoc, z którymi GKRPA w Michałowie przeprowadziła rozmowy interwencyjne w latach 2018-2020	67
Wykres 47. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020	71

SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2018-2020.....	12
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach).....	13
Tabela 3. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?	20
Tabela 4. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?	21
Tabela 5. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?	21
Tabela 6. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś papierosa? (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)	22
Tabela 7. Jak często paliłeś/aś papierosa w ciągu ostatnich 30 dni?	23
Tabela 8. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosa?	24
Tabela 9. Jak często paliłeś/aś e-papierosa w ciągu ostatnich 30 dni?	24
Tabela 10. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?	29
Tabela 11. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?	29
Tabela 12. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś?	31
Tabela 13. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?	31
Tabela 14. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych?	37
Tabela 15. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych?	38
Tabela 16. Czy doświadczyłeś/aś któryś z poniższych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych?	39
Tabela 17. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami?	39

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo

Tabela 18. W jakie gry na pieniądze zdarzyło Ci się grać?	40
Tabela 19. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).....	44
Tabela 20. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?	44
Tabela 21. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?	45
Tabela 22. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?	48
Tabela 23. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?.....	48
Tabela 24. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?.....	53
Tabela 25. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?	53
Tabela 26. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)?.....	58
Tabela 27. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a?	58
Tabela 28. Jaką kwotę pieniężną jednorazowo przeznaczają Pan/i na gry na pieniądze?	60
Tabela 29. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a?.....	60
Tabela 30. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi w Gminie znaczny problem wśród:	61
Tabela 31. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu.	61
Tabela 32. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Michałowie wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020.....	67
Tabela 33. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020.....	68
Tabela 34. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie podlaskim oraz gminie Michałowo w latach 2018-2020	72

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Michałowo